

SFS 1991:900

Källa

Utfärdad: Omtryck: Först inlagd: Senast ändrad: Uppdaterad:

[Regeringskansliets rättsdatabaser](#) 1991-06-13 SFS 2004:93 1991-08-02 2015-09-22 t.o.m. SFS 2014:573

Kommunallag (1991:900)

1 kap. Indelning, medlemskap

Indelning i kommuner och landsting m.m.

1 § Sverige är indelat i kommuner och landsting.

Dessa sköter på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund de angelägenheter som anges i denna lag eller i särskilda föreskrifter. Lag (2002:249).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

2 § Varje landsting omfattar ett län, om inte något annat är särskilt föreskrivet.

3 § Föreskrifter om indelningsändringar finns i lagen (1979:411) om ändringar i Sveriges indelning i kommuner och landsting.

Föreskrifter om den kommunala organisationen under krig eller krigsfara finns i lagen (1988:97) om förfarandet hos kommunerna, förvaltningsmyndigheterna och domstolarna under krig eller krigsfara m.m.

Föreskrifter om kommuners och landstings organisation och befogenheter vid extraordinära händelser i fredstid finns i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Lag (2006:632).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2002-12-03 gm [SFS 2002:835](#) pdf, ikraft 2003-01-01

Ändrad 2006-06-16 gm [SFS 2006:632](#) pdf, ikraft 2006-09-01

Medlemskap

4 § Medlem av en kommun är den som är folkbokförd i kommunen, äger fast egendom i kommunen eller ska betala kommunalskatt där.

Medlem av ett landsting är den som är medlem av en kommun inom landstinget. Lag (2011:1344).

Ändrad 2011-12-13 gm [SFS 2011:1344](#) pdf, ikraft 2012-01-01

2 kap. Kommunernas och landstingens befogenheter

Allmänna befogenheter

1 § Kommuner och landsting får själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan.

[AD 2012 nr 66](#) En kommun och ett landsting har träffat avtal om den kommunala räddningstjänstens deltagande vid...

[MÖD 2001:22](#) Miljösanktionsavgift vid sjukhus----Den verksamhet som landstinget bedriver vid sjukhuset är inte...

[MÖD 2001:23](#) Miljösanktionsavgift vid kommunalt avloppsreningsverk----Den verksamhet som Vetlanda kommun driver...

[MÖD 2001:24](#) Miljösanktionsavgift vid kommunalt vattenverk----Den verksamhet som kommunen bedriver vid ett...

[RÅ 2002 ref. 12](#) Den kommunala kompetensen har ansetts omfatta namnsättning av enskild väg.

[RÅ 2006 ref. 81](#) Fråga om anslag till ett permanent internationellt vatteninstitut är en kommunal angelägenhet.

2 § Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

[RÅ 2001 ref. 71](#) Barnomsorgstaxa inkomstdifferentierad efter föräldrarnas bruttoinkomst och med självkostnaden som...

[RÅ 2004 ref. 70](#) Ett landstings beslut att en patientavgift vid läkarbesök skall inkludera eventuell provtagning...

[RÅ 2009 ref. 23](#) Fråga om ett beslut att inte stå för kostnaden för en elevs gymnasieutbildning i en annan kommun är...

3 § Kommuner och landsting får inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft som är till nackdel för medlemmarna, om det inte finns synnerliga skäl för det.

4 § Om kommunernas och landstingens befogenheter och skyldigheter på vissa områden finns det särskilda föreskrifter.

[AD 2012 nr 66](#) En kommun och ett landsting har träffat avtal om den kommunala räddningstjänstens deltagande vid...

5 § Om kommunernas och landstingens rätt att meddela föreskrifter och att för skötseln av sina uppgifter ta ut skatt finns det föreskrifter i *regeringsformen*.

6 § Stockholms läns landsting får ha hand om sådana angelägenheter inom en del av landstinget som kommunerna där egentligen skall sköta, om det finns ett betydande behov av samverkan och detta inte kan tillgodoses på något annat sätt.

Särskilt om näringsverksamhet m.m.

7 § Kommuner och landsting får driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna i kommunen eller landstinget.

[MÖD 2001:22](#) Miljösanktionsavgift vid sjukhus-----Den verksamhet som landstinget bedriver vid sjukhuset är inte...

[MÖD 2001:23](#) Miljösanktionsavgift vid kommunalt avloppsreningsverk-----Den verksamhet som Vetlanda kommun driver...

[MÖD 2001:24](#) Miljösanktionsavgift vid kommunalt vattenverk-----Den verksamhet som kommunen bedriver vid ett...

8 § Kommuner och landsting får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget. Individuellt inriktat stöd till enskilda näringsidkare får lämnas bara om det finns synnerliga skäl för det.

[MÖD 2001:22](#) Miljösanktionsavgift vid sjukhus-----Den verksamhet som landstinget bedriver vid sjukhuset är inte...

[MÖD 2001:23](#) Miljösanktionsavgift vid kommunalt avloppsreningsverk-----Den verksamhet som Vetlanda kommun driver...

[MÖD 2001:24](#) Miljösanktionsavgift vid kommunalt vattenverk-----Den verksamhet som kommunen bedriver vid ett...

[RÅ 2006 ref. 81](#) Fråga om anslag till ett permanent internationellt vatteninstitut är en kommunal angelägenhet.

[RÅ 2010 ref. 100](#) Ett kommunalt beslut om avveckling av viss hemtjänstverksamhet och försäljning av inventarier...

[RÅ 2010 ref. 119](#) Fråga om ett kommunalt beslut om försäljning av fastighet har inneburit att ett individuellt...

Kommunalt partistöd

9 § Kommuner och landsting får ge ekonomiskt bidrag och annat stöd till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd).

Partistöd får ges till de politiska partier som är representerade i fullmäktige. Ett parti är representerat om det har fått mandat i fullmäktige för vilket en vald ledamot är fastställd enligt [14 kap. vallagen \(2005:837\)](#).

Partistöd får ges också till ett parti som har upphört att vara representerat i fullmäktige, dock endast under ett år efter det att representationen upphörde.

Partistöd får bara ges till ett parti som är en juridisk person. Lag (2013:1053).

Ändrad gm [SFS 1991:1774](#), ikraft 1992-01-01

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, [överb.best](#).

[RÅ 1994 ref. 104](#) Fråga om kommunalt partistöd utformats så att det är förenligt med 2 kap. 10 § kommunallagen...

10 § Fullmäktige ska besluta om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så, att det otillbörligt gynnar eller missgynnar ett parti.

Fullmäktige får besluta att endast mandat för vilket en vald ledamot är fastställd enligt [14 kap. vallagen \(2005:837\)](#) ska beaktas vid fördelningen av partistödet. Lag (2013:1053).

Införd gm [SFS 1991:1774](#), ikraft 1992-01-01

Ändrad gm [SFS 1995:297](#), ikraft 1995-04-01

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, [överg.best.](#)

[RÅ 1994 ref. 104](#) Fråga om kommunalt partistöd utformats så att det är förenligt med 2 kap. 10 § kommunallagen...

11 § Fullmäktige ska besluta att en mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i [9 § första stycket](#).

Redovisningen ska avse perioden 1 januari–31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång. En av mottagaren utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport över granskningen ska bifogas redovisningen.

Fullmäktige får besluta att stöd inte ska betalas till parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport enligt [första](#) och [andra styckena](#). Lag (2013:1053).

Införd 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, [överg.best.](#)

12 § Beslut om att betala ut partistöd ska fattas av fullmäktige minst en gång per år. Lag (2013:1053).

Införd 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, [överg.best.](#)

3 kap. Kommunernas och landstingens organisation och verksamhetsformer

Fullmäktige

1 § I varje kommun och i varje landsting finns det en beslutande församling: kommunfullmäktige i kommunerna och landstingsfullmäktige i landstingen.

Nämnder

2 § Kommunfullmäktige skall tillsätta en kommunstyrelse och landstingsfullmäktige en landstingsstyrelse.

Närmare föreskrifter om styrelsen finns i [6 kap. 1-6 §§](#).

3 § Fullmäktige skall tillsätta de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra kommunens eller landstingets uppgifter enligt särskilda författningar och för verksamheten i övrigt.

[RÅ 2003 ref. 14](#) En s.k. arvodesberedning, som anförtrots att självständigt avgöra vissa ärenden, har i denna...

3 a § Kommuner och landsting får genom en gemensam nämnd fullgöra uppgifter enligt [3 §](#).

En gemensam nämnd får fullgöra uppgifter för vilka det enligt särskilda författningar skall finnas en eller flera nämnder i varje kommun eller landsting. Sådana uppgifter som kommun- eller landstingsstyrelsen har vid höjd beredskap enligt lagen ([2006:544](#)) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap får dock inte fullgöras av en gemensam nämnd. Särskilda bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen ([2003:192](#)) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

En gemensam nämnd tillsätts i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen och ingår i denna kommuns eller detta landstings organisation. Lag ([2006:632](#)).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2003-05-27 gm [SFS 2003:196](#) pdf, ikraft 2003-07-01

Ändrad 2006-06-16 gm [SFS 2006:632](#) pdf, ikraft 2006-09-01

3 b § Vad som gäller för en nämnd enligt denna lag skall, om inget annat sägs, även gälla en gemensam nämnd. Lag ([1997:550](#)).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

3 c § En gemensam nämnds behörighet och befogenhet skall närmare preciseras i en överenskommelse mellan de berörda kommunerna och landstingen. Lag ([1997:550](#)).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

4 § Fullmäktige skall, om inte något annat är särskilt föreskrivet, bestämma nämndernas verksamhetsområden och

inbördes förhållanden. Fullmäktige får därvid besluta

1. att en nämnd skall ha hand om en eller flera verksamheter i hela kommunen eller landstinget,
2. att en nämnd skall ha hand om en eller flera verksamheter för en del av kommunen eller landstinget,
3. att en nämnd skall ha hand om verksamheten vid en eller flera anläggningar,
4. att en nämnd skall vara underställd en annan nämnd, och
5. att en nämnd skall vara gemensam med en annan kommun eller ett annat landsting. Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

5 § En nämnd får inte bestämma om rättigheter eller skyldigheter för kommunen eller landstinget i ärenden där nämnden företräder kommunen eller landstinget som part.

En nämnd får inte heller utöva i lag eller annan författning föreskriven tillsyn över sådan verksamhet som nämnden själv bedriver.

6 § Om utskott, nämndberedningar, partssammansatta organ och självförvaltningsorgan finns det särskilda föreskrifter i denna lag. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Fullmäktigeberedningar

7 § För beredning av ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden som skall avgöras av fullmäktige får fullmäktige inrätta fullmäktigeberedningar.

En fullmäktigeberednings sammanträden skall hållas inom stängda dörrar. En sådan beredning får dock besluta att dess sammanträden skall vara offentliga, om fullmäktige har medgett det. Lag (2002:249).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

[RÅ 2003 ref. 14](#) En s.k. arvodesberedning, som anförtröts att självständigt avgöra vissa ärenden, har i denna...
[RÅ 1994 ref. 104](#) Fråga om kommunalt partistöd utformats så att det är förenligt med 2 kap. 10 § kommunallagen...

Revisorer

8 § För granskning av den verksamhet som bedrivs inom en nämnds verksamhetsområde och av en fullmäktigeberedning skall det finnas revisorer.

Närmare föreskrifter om revisorer finns i [9 kap.](#)

Fullmäktiges uppgifter

9 § Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller landstinget, främst

1. mål och riktlinjer för verksamheten,
2. budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor,
3. nämndernas organisation och verksamhetsformer,
4. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
5. val av revisorer,
6. grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda,
7. årsredovisning och ansvarsfrihet,
8. folkomröstning i kommunen eller landstinget, och
9. extra val till fullmäktige.

Fullmäktige beslutar också i andra frågor som anges i denna lag eller i andra författningar. Lag (2010:1414).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

10 § Fullmäktige får uppdra åt en nämnd att i fullmäktiges ställe besluta i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Ärenden som anges i [9 § första stycket](#) eller som enligt lag eller annan författning skall avgöras av fullmäktige får dock inte delegeras till nämnderna.

Föreskrifter om delegering av ärenden inom en nämnds verksamhetsområde finns i [6 kap. 33-38 §§](#).

11 § Föreskrifter om rätt för kommuner och landsting att uppdra beslutanderätten i vissa anställningsfrågor till en sammanslutning av kommuner eller landsting finns i lagen ([2009:47](#)) om vissa kommunala befogenheter. Lag

(2009:48).

Ändrad 2009-02-17 gm [SFS 2009:48](#) pdf, ikraft 2009-03-01

12 § I samband med att budgeten fastställs eller anslag annars beviljas får fullmäktige uppdra åt en nämnd att genomföra en viss verksamhet inom ramen för de riktlinjer eller andra generella beslut om verksamheten som fullmäktige har fastställt, om inte något annat följer av lag.

Nämndernas uppgifter

13 § Nämnderna beslutar i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning skall handha.

Nämnderna beslutar också i frågor som fullmäktige har delegerat till dem.

14 § Nämnderna bereder fullmäktiges ärenden och ansvarar för att fullmäktiges beslut verkställs.

15 § Nämnderna skall redovisa till fullmäktige hur de har fullgjort sådana uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem med stöd av [10 § första stycket](#) och [12 §](#).

Fullmäktige skall besluta om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Överlämnande av vården av kommunala angelägenheter

16 § Kommuner och landsting får efter beslut av fullmäktige lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person eller en enskild individ.

Om det i lag eller förordning anges att angelägenheten ska bedrivas av en kommunal nämnd eller om den innefattar myndighetsutövning, får den dock inte överlämnas med stöd av denna bestämmelse.

Bestämmelser om allmänhetens rätt att ta del av handlingar hos vissa juridiska personer enligt [3 kap. 16 a–18 b §§](#), finns i [2 kap. 3 §](#) offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)). Lag ([2014:573](#)).

Rubrik 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1993:1295](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad gm [SFS 1994:691](#)

Ändrad 2009-06-02 gm [SFS 2009:447](#) pdf, ikraft 2009-06-30

Ändrad 2010-12-07 gm [SFS 2010:1429](#) pdf, ikraft 2011-01-01

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

[RÅ 2008 ref. 29](#) Att en kommun är ägare till ett aktiebolag utgör inte något hinder för bolaget att bedriva...

[HFD 2011 ref. 53](#) En kommuns beslut att lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en ideell förening har...

Kommunala bolag

16 a § Med ett helägt kommunalt bolag avses ett aktiebolag där kommunen eller landstinget direkt eller indirekt innehar samtliga aktier.

Med ett delägt kommunalt bolag avses ett aktiebolag eller handelsbolag där kommunen eller landstinget bestämmer tillsammans med någon annan. Lag ([2014:573](#)).

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Rubrik 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

17 § Om en kommun eller ett landsting med stöd av [16 §](#) lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag, ska fullmäktige

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas,
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare. Lag ([2014:573](#)).

Ändrad gm [SFS 1993:1295](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.
Ändrad 1998-07-07 gm [SFS 1998:765](#) pdf, ikraft 1999-01-01
Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.
Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01
Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.
Ändrad 2012-06-15 gm [SFS 2012:390](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.
Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

[RÅ 2006 ref. 81](#) Fråga om anslag till ett permanent internationellt vatteninstitut är en kommunal angelägenhet.
[HFD 2011 ref. 53](#) En kommuns beslut att lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en ideell förening har...

18 § Innan vården av en kommunal angelägenhet lämnas över till ett delägt kommunalt bolag, ska fullmäktige se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i [17 §](#) i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

I delägda kommunala bolag som inte omfattas av [2 kap. 3 §](#) offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)), ska fullmäktige verka för att allmänheten ska ha rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i [2 kap. tryckfrihetsförordningen](#) och offentlighets- och sekretesslagen. Lag ([2014:573](#)).

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.
Ändrad gm [SFS 1993:1295](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.
Ändrad 2009-06-02 gm [SFS 2009:447](#) pdf, ikraft 2009-06-30
Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

[RÅ 2006 ref. 81](#) Fråga om anslag till ett permanent internationellt vatteninstitut är en kommunal angelägenhet.
[HFD 2011 ref. 53](#) En kommuns beslut att lämna över vården av en kommunal angelägenhet till en ideell förening har...

18 a § Till lekmanarevisor i hel- eller delägda kommunala bolag ska fullmäktige utse någon av de revisorer som enligt [9 kap. 1 §](#) valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet. Lag ([2014:573](#)).

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Stiftelser och föreningar

18 b § Vad som anges i [17 § 1–4 och 6](#) gäller också när kommunen ensam eller landstinget ensamt bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet. Fullmäktige ska även utse minst en revisor i en sådan stiftelse. Till revisor i stiftelsen ska fullmäktige utse någon av de revisorer som enligt [9 kap. 1 §](#) valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet.

Vad som anges i [18 §](#) gäller också en förening där kommunen eller landstinget bestämmer tillsammans med någon annan och om kommunen eller landstinget tillsammans med någon annan bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet.

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.
Rubrik 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Vad som anges i [17 §](#) om bolagsordningen ska vid tillämpningen av första och andra styckena i stället avse stadgarna i en förening och stiftelseförordnandet eller stiftelseurkunden i en stiftelse. Lag ([2014:573](#)). Privata utförare

18 c § Med en privat utförare avses en juridisk person eller en enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet enligt [16 §](#). Med en privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag och inte heller en sådan stiftelse eller förening som avses i [18 b §](#). Lag ([2014:573](#)).

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.
Rubrik 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

19 § När vården av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen respektive landstinget kontrollera och följa upp verksamheten. Lag ([2014:573](#)).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Rubrik 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Rubrik 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

19 a § Om en kommun eller ett landsting sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen respektive landstinget genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över. Lag (2014:573).

Införd 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

19 b § Fullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare.

I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Lag (2014:573).

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Kommunalförbund

20 § Kommuner och landsting får bilda kommunalförbund och lämna över vården av kommunala angelägenheter till sådana förbund.

Ett kommunalförbund är bildat när förbundsordningen har antagits av förbundsmedlemmarna eller vid den senare tidpunkt som anges i förbundsordningen. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Rubrik gm [SFS 1997:550](#)

21 § Om inget annat sägs eller följer av bestämmelserna om kommuner och landsting i denna lag, gäller dessa i tillämpliga delar även för kommunalförbund. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

MÖD 2003:3 Talerätt vid överklagande av taktillstånd -----En kommun och ett kommunalförbund överklagade ett...

22 § När ett kommunalförbund har hand om en angelägenhet som det finns bestämmelser om i en särskild författning, skall den författningens bestämmelser om kommuner eller landsting gälla för förbundet.

Om det i någon annan författning finns särskilda bestämmelser om kommunalförbund för ett visst ändamål, skall de gälla i stället för bestämmelserna i denna lag. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

HFD 2013 ref. 80 En kommuns föreskriftsrätt efter bemyndigande enligt 8 kap. regeringsformen kan inte utnyttjas av...

23 § I ett kommunalförbund skall det som beslutande församling finnas förbundsfullmäktige eller en förbundsledning.

Ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen väljs av förbundsmedlemmarnas fullmäktige enligt vad som anges i förbundsordningen.

Varje förbundsmedlem skall vara representerad i den beslutande församlingen med minst en ledamot och en ersättare. Antalet ersättare skall vara lika många som antalet ledamöter. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

24 § Den beslutande församlingen väljs för fyra år, om inte en kortare mandattid anges i förbundsordningen.

Mandattiden räknas från och med den 1 januari året efter det då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, om inte annat anges i förbundsordningen. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

25 § Den beslutande församlingen skall tillsätta en förbundsstyrelse. Om ett förbund är organiserat med förbundsdirektion, skall direktionen också vara förbundsstyrelse.

Den beslutande församlingen skall tillsätta de organ som utöver förbundsstyrelsen behövs för att fullgöra kommunalförbundets uppgifter. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

26 § En förbundsmedlem har rätt att utträda ur ett kommunalförbund.

Uppsägningstiden skall vid utträde vara tre år, om inte kortare tid anges i förbundsordningen. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

27 § För ett kommunalförbund skall det finnas en förbundsordning med närmare bestämmelser om förbundet. Förbundsordningen skall fastställas av förbundsmedlemmarnas fullmäktige. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

28 § Förbundsordningen skall ange

1. kommunalförbundets namn och den ort där förbundet skall ha sitt säte, förbundets medlemmar och ändamål,
2. förbundets organisation, organens befogenheter och inbördes förhållanden samt om interimorgan får inrättas och om förbundsstyrelsen skall få vara ställföreträdare för förbundsfullmäktige,
3. antalet ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen och hur förbundsmedlemmarna skall vara representerade samt mandattiden i de fall som anges i [24 §](#),
4. antalet revisorer och deras mandattid,
5. i fråga om förbund med förbundsdirektion, på vilket sätt och vilken av förbundsmedlemmarna som skall utse revisorer,
6. om en förbundsmedlem skall ha rätt att väcka ärenden i den beslutande församlingen,
7. om det för beslut skall krävas kvalificerad majoritet i den beslutande församlingen och för vilka ärenden detta skall gälla,
8. om en förtroendevald hos en förbundsmedlem som inte är ledamot i den beslutande församlingen skall ha sådan yttranderätt som anges i [5 kap. 21 §](#),
9. om en förtroendevald hos en förbundsmedlem som inte är ledamot eller ersättare i förbundsstyrelsen eller någon annan nämnd skall ha sådan närvarorätt som anges i [4 kap. 23 §](#),
10. var förbundets kungörelser och andra tillkännagivanden skall anslås,
11. förbundsmedlemmarnas andelar i förbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna,
12. förbundsmedlemmarnas styrning av och insyn i förbundets ekonomi och verksamhet,
13. föreskrifter om förbundets budgetprocess,
14. förfarandet vid en förbundsmedlems utträde ur förbundet,
15. förutsättningarna för och förfarandet vid förbundets likvidation och upplösning samt grunderna för skifte av förbundets behållna tillgångar när förbundet upplöses,
16. ordningen för att lösa tvister mellan förbundet och dess medlemmar, samt
17. ordningen för att bestämma ekonomiska förmåner till ledamöterna och ersättarna i den beslutande församlingen samt i fråga om förbund med förbundsdirektion till revisorerna. Lag (2006:369).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Kommunala arkiv

29 § Föreskrifter om kommunala arkiv finns i arkivlagen ([1990:782](#)). Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Kommunala föreskrifter

30 § Kommunala föreskrifter ska kungöras genom att det på kommunens eller landstingets anslagstavla tillkännages att protokollet för de beslutade föreskrifterna har justerats.

Gällande kommunala föreskrifter ska finnas tillgängliga för allmänheten på kommunens eller landstingets webbplats. De ska där vara samlade i kommunens eller landstingets författningssamling eller på något annat sätt.

Innehållet i samlingen ska framgå av ett register eller någon annan förteckning på webbplatsen.

Första och andra styckena gäller inte om

1. det är särskilt reglerat att föreskrifterna ska kungöras eller göras tillgängliga på något annat sätt, eller
2. föreskrifterna på grund av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) inte får lämnas ut till var och en. Lag (2012:647).

Införd 2012-11-13 gm [SFS 2012:647](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Rubrik 2012-11-13 gm [SFS 2012:647](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Rubrik gm [SFS 1997:550](#)

4 kap. De förtroendevalda

Definition

1 § Med förtroendevalda avses i denna lag ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer.

Med förtroendevalda avses också ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen, förbundsstyrelsen eller annan nämnd, de beslutande församlingarnas beredningar samt revisorer i ett kommunalförbund.

En förtroendevald som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid ska ha benämningen kommunalråd, landstingsråd eller oppositionsråd eller en annan benämning som fullmäktige bestämmer. Lag (2013:1053).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

Rösträtt

2 § Rösträtt vid val av ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige har den som är folkbokförd i kommunen, senast på valdagen fyller 18 år och

1. är medborgare i Sverige eller i någon annan av Europeiska unionens medlemsstater (unionsmedborgare),
2. är medborgare i Island eller Norge, eller
3. för det fall de är andra utlänningar, har varit folkbokförda i Sverige tre år i följd före valdagen.

Rösträtt vid val av ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige har också en unionsmedborgare som är bosatt i kommunen men som, enligt [5 § andra stycket](#) folkbokföringslagen (1991:481), inte ska folkbokföras där. Lag (2013:1167).

Ändrad gm [SFS 1997:166](#), ikraft 1997-06-01

Ändrad 2014-01-14 gm [SFS 2013:1167](#) pdf, ikraft 2014-01-28

3 § Rösträtt vid val av ledamöter och ersättare i landstingsfullmäktige har den som är röstberättigad vid val av ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige i en kommun inom landstinget.

4 § Frågor om rösträtt enligt [2](#) och [3 §§](#) avgörs på grundval av en röstlängd som upprättas före valet.

Valbarhet

5 § Ledamöter och ersättare i fullmäktige väljs bland dem som har rösträtt enligt [2](#) och [3 §§](#). Vid valen av ledamöter och ersättare i nämnderna, fullmäktigeberedningarna samt valen av revisorer är, oberoende av vad som framgår av röstlängden, den valbar som vid tidpunkten för sådant val uppfyller de villkor som uppställs i [2](#) och [3 §§](#). Lag (2006:369).

Ändrad 2000-04-04 gm [SFS 2000:111](#) pdf, ikraft 2000-05-01

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

6 § Den som är anställd hos en kommun eller ett landsting för att ha den ledande ställningen bland personalen är inte valbar.

Den som är chef för en förvaltning som hör till en nämnds verksamhetsområde får inte väljas till ledamot eller ersättare i nämnden. Lag (2010:51).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2010-02-16 gm [SFS 2010:51](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

6 a § Den som är vald till ledamot eller ersättare i fullmäktige är inte valbar som revisor inom den kommunen eller det landstinget.

Den som är redovisningskyldig till kommunen eller landstinget är inte valbar som revisor för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningskyldigheten. Detsamma gäller make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller andra närstående till den redovisningskyldige.

Den som är vald till revisor är inom den kommunen eller det landstinget inte valbar som

1. ledamot eller ersättare i en nämnd eller en fullmäktigeberedning, eller
2. ledamot eller ersättare i en sådan juridisk person som avses i [3 kap. 16 a–18 b §§](#). Lag (2014:573).

Införd 2010-02-16 gm [SFS 2010:51](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Uppdragets upphörande

7 § Om valet till fullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har skett genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för de förtroendevalda som har valts av fullmäktige två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. Detsamma gäller om extra val till fullmäktige har hållits.

När omvalet eller sammanräkningen eller extra valet har avslutats, ska fullmäktige förrätta nytt val av förtroendevalda för återstoden av mandattiden. Lag (2010:1414).

Ändrad 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

8 § Om en förtroendevald upphör att vara valbar, upphör också uppdraget genast. Fullmäktige får dock besluta att en förtroendevald som valts av fullmäktige får ha kvar sina uppdrag under återstoden av mandattiden. Lag (2002:249).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

9 § Fullmäktige skall befria en förtroendevald från uppdraget när den förtroendevalde önskar avgå, om det inte finns särskilda skäl mot det.

10 § Fullmäktige får återkalla uppdraget för en förtroendevald som valts av fullmäktige, om den förtroendevalde

1. har vägrats ansvarsfrihet, eller
2. genom en dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller däröver.

[RÅ 2010 ref. 60](#) Hinder har inte ansetts föreligga för en kommun att före mandatperiodens början ändra ett beslut om...

10 a § Fullmäktige får återkalla uppdragen för samtliga förtroendevalda i en nämnd

1. när den politiska majoriteten i nämnden inte längre är densamma som i fullmäktige, eller
2. vid förändringar i nämndorganisationen. Förtroendeuppdragen upphör att gälla när val av nya ledamöter och ersättare har förrättats eller när en ny nämndorganisation träder i kraft. Lag (1994:690).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

[RÅ 2010 ref. 57](#) Majoriteten i kommunfullmäktige har skiftat under löpande mandatperiod. Fullmäktige kunde inte med...

[RÅ 2010 ref. 60](#) Hinder har inte ansetts föreligga för en kommun att före mandatperiodens början ändra ett beslut om...

Ledighet från anställning

11 § Förtroendevalda har rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för att de ska kunna fullgöra sina uppdrag. Ledigheten ska omfatta tid för

1. möten i kommunala organ,
2. andra möten som är nödvändiga för uppdragen,

3. resor till och från mötena, och
4. behövlig dygnsvila omedelbart före eller efter mötena.

Rätt till ledighet enligt [första stycket](#) ska gälla även av fullmäktige utsedda styrelseledamöter, styrelsesuppleanter och lekmannarevisorer eller motsvarande andra revisorer och deras suppleanter i sådana juridiska personer som avses i [3 kap. 16 a–18 b §§](#). Lag (2014:573).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Ekonomiska förmåner

12 § Förtroendevalda har rätt till skälig ersättning för de arbetsinkomster och ekonomiska förmåner som de förlorar på grund av uppdraget.

Detta gäller dock inte förtroendevalda som fullgör uppdragen på heltid eller en betydande del av heltid. Lag (2002:249).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

12 a § Förtroendevalda med funktionshinder har rätt till skälig ersättning för resekostnader som uppkommer när de fullgör sina uppdrag.

Detta gäller dock inte förtroendevalda som fullgör uppdragen på heltid eller en betydande del av heltid. Lag (2002:249).

Införd 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

12 b § Förtroendevalda med barn som har behov av tillsyn har rätt till skälig ersättning för kostnader för barn tillsyn som uppkommer när de fullgör sina uppdrag.

Detta gäller dock inte förtroendevalda som fullgör uppdragen på heltid eller en betydande del av heltid. Lag (2002:249).

Införd 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

13 § Fullmäktige skall besluta enligt vilka grunder ersättning enligt [12-12 b §§](#) skall betalas. Lag (2002:249).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

14 § Fullmäktige får besluta att förtroendevalda i skälig omfattning skall få

1. ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget utöver vad som följer av [12 a](#) och [12 b §§](#),
2. arvode för det arbete som är förenat med uppdraget,
3. pension, samt
4. andra ekonomiska förmåner. Lag (2002:249).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

15 § Om fullmäktige beslutar att arvode skall betalas, skall arvodet bestämmas till lika belopp för lika uppdrag. Detta gäller dock inte förtroendevalda som fullgör uppdragen på heltid eller en betydande del av heltid.

15 a § Förtroendevalda i en gemensam nämnd har rätt till ersättning av den kommun eller det landsting som har valt dem. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

De förtroendevaldas initiativrätt

16 § Ledamöterna i fullmäktige får väcka motioner.

Att de också får ställa interpellationer och frågor framgår av [5 kap. 49-56 §§](#).

17 § Ledamöterna i nämnder får väcka ärenden i nämnderna.

Revisorerna får väcka ärenden i en nämnd om ärendet rör granskningen av verksamheten i nämnden. Lag (2006:369).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

17 a § Revisorerna får väcka ärenden i en fullmäktigeberedning om ärendet rör granskningen av verksamheten i fullmäktigeberedningen. Lag (2006:369).

Införd 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

18 § När ersättarna tjänstgör har de samma rättigheter som ledamöterna.

Närmare föreskrifter om ersättarnas tjänstgöring i fullmäktige och i nämnderna finns i [5 kap. 12-17 §§](#) och i [6 kap. 10](#) och [11 §§](#).

Omröstning och beslut

19 § Varje ledamot i fullmäktige eller i en nämnd har en röst.

20 § En ledamot i fullmäktige eller i en nämnd har rätt att avstå från att delta i en omröstning eller i ett beslut.

Ordföranden är dock alltid skyldig att rösta, när det behövs för att ärendet skall kunna avgöras.

21 § En ledamot i en nämnd som deltar i handläggningen av ett ärende skall delta i avgörandet av ärendet, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Ingen är dock skyldig att rösta för fler än ett förslag.

Reservation

22 § En förtroendevald som har deltagit i avgörandet av ett ärende får reservera sig mot beslutet.

Reservationen skall anmälas innan sammanträdet avslutas.

Närvarorätt

23 § Fullmäktige får besluta att en förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i en viss nämnd skall få närvara vid nämndens sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten.

Beslutet får även innefatta att den förtroendevalde skall ha rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Särskilt om kommunalförbund

23 a § En förbundsmedlem får till ledamot eller ersättare i ett kommunalförbunds beslutande församling välja endast den som är ledamot eller ersättare i förbundsmedlemmens fullmäktige.

Ledamöter och ersättare i ett kommunalförbunds förbundsstyrelse och andra nämnder samt revisorer i ett kommunalförbund väljs bland dem som har rösträtt vid val till någon av förbundsmedlemmarnas fullmäktige. Lag (2006:369).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

Rubrik gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Borgarråd i Stockholms kommun

24 § Stockholms kommun får ha borgarråd.

Borgarråd väljs av fullmäktige vid första sammanträdet efter det att val av fullmäktige har ägt rum i hela landet. Val får också ske när uppdrag som borgarråd har upphört under mandatperioden.

Borgarråden väljs för fyra år. I fall som avses i [andra stycket andra](#) meningens avser valet resterande del av mandatperioden.

Om det begärs, skall varje borgarråd väljas särskilt. Lag (1994:998).

Rubrik gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad gm [SFS 1994:998](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.

25 § Vad som i [7 §](#) sägs om hur omval eller förnyad sammanräkning som innebär ändrad mandatfördelning mellan partierna i fullmäktige inverkar på uppdragen för förtroendevalda gäller också borgarrådens uppdrag.

26 § I fråga om valbarhet till borgarråd och uppdragets upphörande skall [5](#) och [8-10 a §§](#) tillämpas. Därvid skall vad som sägs i [10 a §](#) om samtliga förtroendevalda i en nämnd gälla samtliga borgarråd. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

27 § Fullmäktige får besluta att borgarråden i sina uppdrag skall få ekonomiska och andra förmåner som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för dem som är anställda hos kommunen. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

28 § Borgarråden skall närvara vid fullmäktiges sammanträden.
De får delta i överläggningarna och framställa förslag men inte delta i besluten. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01
Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

29 § Fullmäktige får meddela närmare föreskrifter om borgarråden. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01
Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Politiska sekreterare

30 § Kommuner och landsting får anställa politiska sekreterare att biträda de förtroendevalda i det politiska arbetet. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01
Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

[RÅ 2003 ref. 35](#) En politisk sekreterare har ansetts som anställd i kommunen och därför kunnat medges närvarorätt...

31 § Politiska sekreterare får inte anställas för längre tid än till utgången av det år då val av fullmäktige förrättas nästa gång i hela landet.
Lagen (1982:80) om anställningsskydd skall inte tillämpas för dem. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01
Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

32 § En politisk sekreterare har rätt till den ledighet från sin anställning som behövs för tjänstgöringen. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01
Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Funktionshindrade

33 § Kommuner och landsting skall verka för att förtroendevalda med funktionshinder kan delta i handläggningen av ärenden på samma villkor som andra förtroendevalda. Lag (2002:249).

Införd 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01
Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01
Rubrik 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

5 kap. Fullmäktige

Antalet ledamöter och ersättare

1 § Fullmäktige bestämmer hur många ledamöter som fullmäktige ska ha.
Antalet ska bestämmas till ett udda tal och till minst
21 i kommuner med 8 000 röstberättigade invånare eller därunder,
31 i kommuner med över 8 000 till och med 16 000 röstberättigade invånare och i landsting med 140 000 röstberättigade invånare eller därunder,
41 i kommuner med över 16 000 till och med 24 000 röstberättigade invånare,
51 i kommuner med över 24 000 till och med 36 000 röstberättigade invånare och i landsting med över 140 000 till och med 200 000 röstberättigade invånare,
61 i kommuner med över 36 000 röstberättigade invånare, och

71 i landsting med över 200 000 röstberättigade invånare.

I Stockholms kommun och i landsting med över 300 000 röstberättigade invånare ska dock antalet ledamöter bestämmas till minst 101. Lag (2013:1053).

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

2 § Vid tillämpningen av 1 § ska antalet röstberättigade beräknas på grundval av uppgifterna i folkbokföringsdatabasen enligt lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet den 1 mars året före valåret. Lag (2008:1296).

Ändrad gm [SFS 1997:166](#), ikraft 1997-06-01

Ändrad 2008-12-16 gm [SFS 2008:1296](#) pdf, ikraft 2009-01-01

3 § Om fullmäktige beslutar att antalet ledamöter i fullmäktige ska ändras, ska beslutet tillämpas först när val av fullmäktige förrättas nästa gång i hela landet.

Beslutet ska fattas före utgången av februari månad valåret.

Länsstyrelsen ska genast underrättas om beslutet. Lag (2008:1296).

Ändrad 2008-12-16 gm [SFS 2008:1296](#) pdf, ikraft 2009-01-01

4 § För ledamöter i fullmäktige ska det finnas ersättare.

Fullmäktige bestämmer hur många ersättarna ska vara. Antalet ska utgöra en viss andel, dock högst hälften av det antal platser som varje parti får i fullmäktige. Beslutet ska fattas före utgången av februari månad valåret.

Länsstyrelsen ska genast underrättas om fullmäktiges beslut.

Föreskrifter om att utse ersättare finns i vallagen (2005:837). Lag (2008:1296).

Ändrad gm [SFS 1997:166](#), ikraft 1997-06-01

Ändrad 2005-12-02 gm [SFS 2005:842](#) pdf, ikraft 2006-01-01

Ändrad 2008-12-16 gm [SFS 2008:1296](#) pdf, ikraft 2009-01-01

Ordinarie val

5 § Ledamöterna och ersättarna i fullmäktige ska väljas för fyra år räknat från och med den 15 oktober valåret.

Om Valprövningsnämnden har beslutat om omval enligt 14 kap. 27 § vallagen (2005:837), ska dock mandattiden förlängas till dess omvalet har avslutats. Lag (2013:1053).

Rubrik 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1994:998](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:166](#), ikraft 1997-06-01

Ändrad 2005-12-02 gm [SFS 2005:842](#) pdf, ikraft 2006-01-01

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

Extra val

5 a § Fullmäktige får besluta om extra val till fullmäktige mellan ordinarie val.

Extra val ska hållas om minst två tredjedelar av de närvarande ledamöterna röstar för det.

Ett beslut om extra val får dock inte fattas förrän sex månader har förflutit från det nyvalda fullmäktiges första sammanträde. Lag (2010:1414).

Införd 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

Rubrik 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

Ordförande och vice ordförande

6 § Fullmäktige väljer bland sina ledamöter en ordförande och en eller flera vice ordförande, som tillsammans utgör fullmäktiges presidium.

Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen. Lag (2013:1053).

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

Tidpunkt för sammanträdena

7 § Fullmäktige bestämmer när ordinarie sammanträden skall hållas.

Sammanträde skall hållas också om styrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs.

Hur sammanträdena kungörs

8 § Ordföranden utfärdar en kungörelse om varje sammanträde med fullmäktige.

Kungörelsen skall innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som skall behandlas.

9 § Kungörelsen skall anslås på kommunens eller landstingets anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen.

Kungörelsen skall inom samma tid på ett lämpligt sätt också lämnas till varje ledamot och ersättare. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

10 § Uppgift om tid och plats för ett sammanträde skall minst en vecka före sammanträdesdagen införas i den eller de ortstidningar som fullmäktige beslutar.

Om minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna begär att uppgiften skall införas i en viss ortstidning, skall uppgiften införas i den tidningen.

11 § Om ett ärende är så brådskande att det inte hinner kungöras på det sätt som föreskrivs i [8-10 §§](#), skall kungörelsen med uppgift om ärendet anslås senast vardagen närmast före sammanträdesdagen.

Dessutom skall kungörelsen på ett lämpligt sätt lämnas till varje ledamot och ersättare så, att den kan antas nå dem inom samma tid. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ersättarnas tjänstgöring

12 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde, skall en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

13 § Ersättarna skall tjänstgöra enligt den mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen.

En ersättare som avbryter tjänstgöringen på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

14 § En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde eller till ett fortsatt sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

15 § En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen vid ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet.

16 § I kommunfullmäktige har ersättare från samma valkrets som ledamoten företräde till tjänstgöring.

Om samtliga ersättare för en ledamot i kommunfullmäktige är förhindrade att inställa sig eller att vidare delta i ett sammanträde, skall i ledamotens ställe den ersättare inträda som enligt den bestämda ordningen står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den första platsen för partiet i valkretsen. Om en sådan ersättare inte kan tjänstgöra, skall den ersättare inträda som står i tur att tjänstgöra för den ledamot som har fått den andra platsen för partiet i valkretsen och så vidare efter samma grund.

Om partiets samtliga ersättare i valkretsen är förhindrade att inställa sig eller att vidare delta i ett sammanträde, skall den ersättare inträda som har utsetts för partiet i någon annan valkrets efter den grund som nyss har sagts. Därvid har den ersättare företräde som har utsetts i den valkrets där partiets röstetal är högst. Lag (1997:166).

Ändrad gm [SFS 1997:166](#), ikraft 1997-06-01

17 § Fullmäktige skall meddela ytterligare föreskrifter om ersättarnas tjänstgöring.

Beslutförhet

18 § Fullmäktige får handlägga ett ärende bara om mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Fullmäktige får dock bestämma att interpellationer och frågor får besvaras även om färre ledamöter är närvarande.

19 § Om en ledamot enligt [20](#) eller [20 a §](#) är jävig i ett ärende, får fullmäktige handlägga ärendet, även om antalet deltagande på grund av jävet inte uppgår till det antal som föreskrivs i [18 §](#). Lag (1999:621).

Jäv

20 § En ledamot får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

Föreskrifter om jäv i samband med revision finns i [9 kap. 4 §](#).

Föreskrifterna i [6 kap. 24 § andra-fjärde styckena](#) om verkan av jäv skall tillämpas också på fullmäktige. Därvid skall vad som sägs om nämnd i stället gälla fullmäktige. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

[HFD 2014 ref. 59](#) En ledamot av kommunfullmäktige har ingått i en av kommunstyrelsen tillsatt arbetsgrupp vars...

20 a § Den som är redovisningsskyldig till kommunen eller landstinget får inte delta i

1. val av revisor för granskning av verksamhet som omfattas av redovisningsskyldigheten, eller
2. handläggningen av ärenden om ansvarsfrihet för verksamheten.

Detsamma gäller också make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller annan närstående till den redovisningsskyldige. Lag (2006:369).

Införd 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) , ikraft 2000-01-01, [överg.best.](#)

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) , ikraft 2006-07-01, [överg.best.](#)

20 b § Trots [20 a §](#) får enskilda förtroendevalda mot vilka anmärkning kan riktas enligt [9 kap. 17 § andra stycket](#) delta i fullmäktiges överläggningar, när revisionsberättelsen över den verksamhet som de har ansvaret för behandlas.

Ordföranden och vice ordföranden i en nämnd får också delta i fullmäktiges överläggning när verksamhet inom den egna nämnden behandlas.

Vad som nu har sagts gäller även om de förtroendevalda inte är ledamöter i fullmäktige. Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) , ikraft 2000-01-01, [överg.best.](#)

Rätt och skyldighet för utomstående att medverka

21 § Fullmäktige får bestämma att också andra än ledamöter skall ha rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten.

22 § Ordföranden och vice ordföranden i en nämnd, revisorerna samt de anställda i kommunen eller landstinget är skyldiga att lämna upplysningar vid fullmäktiges sammanträden, om fullmäktige begär det och om det inte finns något hinder mot det på grund av sekretess enligt lag.

Fullmäktige i en kommun eller ett landsting som bildat en gemensam nämnd har rätt att begära upplysningar från nämnden. Ordföranden och vice ordföranden i nämnden samt de anställda i de samverkande kommunerna och landstingen är skyldiga att lämna upplysningar vid fullmäktiges sammanträden, om det inte finns något hinder mot det på grund av sekretess enligt lag. Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

23 § Ärenden i fullmäktige får väckas av

1. en nämnd,
2. en ledamot genom motion,
3. revisorerna, om ärendet gäller förvaltning som har samband med revisionsuppdraget eller om ärendet gäller granskningen,
4. en fullmäktigeberedning, om fullmäktige har föreskrivit det,
5. den som är folkbokförd i kommunen eller i en kommun inom landstinget, om fullmäktige har beslutat det (medborgarförslag), eller
6. styrelsen i en sådan juridisk person som avses i [3 kap. 16 a–18 b §§](#), om fullmäktige har beslutat det för särskilda fall.

Ärende om att hålla folkomröstning i en viss fråga får i fullmäktige också väckas av minst tio procent av de röstberättigade kommun- eller landstingsmedlemmarna enligt lagen ([1994:692](#)) om kommunala folkomröstningar (folkinitiativ). Initiativet ska vara skriftligt, ange den aktuella frågan samt innehålla initiativtagarnas egenhändiga namnteckningar, uppgifter om när namnteckningarna gjorts, namnförtydliganden, personnummer och uppgift om deras adresser.

Vid beräkningen av antalet initiativtagare ska endast de räknas med som har skrivit under initiativet under den sexmånadersperiod som föregått inlämnandet. Lag (2014:573).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

24 § Fullmäktige får föreskriva att en lokal nämnd eller en nämnd som är underställd en annan nämnd inte får väcka ärenden i fullmäktige.

25 § Fullmäktige skall besluta i ärenden som har väckts enligt **23 §**.

Fullmäktige får dock överlåta till styrelsen eller en annan nämnd att besluta i ett ärende som har väckts genom medborgarförslag, utom i de fall som anges i **3 kap. 9 §**. Lag (2007:68).

Ändrad 2007-03-13 gm [SFS 2007:68](#) pdf, ikraft 2007-07-01

Prövning av frågan om anmärkning och om ansvarsfrihet

25 a § Fullmäktige skall vid ett sammanträde före utgången av juni månad året efter det år som revisionen avser besluta om ansvarsfrihet skall beviljas eller vägras. Beslutet skall motiveras om det inte är uppenbart obehövt.

Om revisorerna enligt **9 kap. 17 §** riktat anmärkning mot en nämnd eller en fullmäktigeberedning eller mot enskilda förtroendevalda i sådana organ, skall fullmäktige besluta om anmärkningen även skall framställas från fullmäktiges sida. Beslutet skall motiveras.

Fullmäktige får rikta anmärkning även om revisorerna inte gjort det. Beslutet skall motiveras.

Fråga om ansvarsfrihet och om anmärkning för en gemensam nämnd skall prövas av fullmäktige i var och en av de samverkande kommunerna eller landstingen. Lag (2006:369).

Införd 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Rubrik 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

25 b § Om ansvarsfrihet vägras, får fullmäktige besluta att skadeståndstalan skall väckas.

Talan som inte grundas på brott skall väckas inom ett år från det att beslutet om vägrad ansvarsfrihet fattades. Annars är rätten till sådan talan förlorad. Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Hur ärendena bereds

26 § Innan ett ärende avgörs av fullmäktige, skall det ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning.

27 § Om ett ärende har beretts bara av en fullmäktigeberedning, skall en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör alltid ges tillfälle att yttra sig.

28 § Styrelsen skall alltid ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en annan nämnd eller av en fullmäktigeberedning.

Styrelsen skall lägga fram förslag till beslut i ett ärende, om inte någon annan nämnd eller en fullmäktigeberedning har gjort det.

29 § Fullmäktige får förrätta val utan föregående beredning.

Ett ärende som avser avsägelse från ett uppdrag som förtroendevald behöver inte heller beredas.

30 § De år då val av fullmäktige har förrättats i hela landet får nyvalda fullmäktige besluta om att ändra mandattiden för en nämnd eller att ändra antalet ledamöter eller ersättare i en nämnd utan föregående beredning.

30 a § Fullmäktige får besluta om extra val till fullmäktige utan föregående beredning. Lag (2010:1414).

Införd 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

31 § Fullmäktige får behandla revisionsberättelsen utan föregående beredning. Fullmäktige skall dock inhämta förklaring över

1. anmärkning som framställts i revisionsberättelsen, och
2. revisorernas uttalande att ansvarsfrihet inte tillstyrks.
Revisorererna skall alltid ges tillfälle att yttra sig vid fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen.
Om en förtroendevald har vägrats ansvarsfrihet, får fullmäktige också utan ytterligare beredning besluta att den förtroendevaldes uppdrag skall återkallas enligt [4 kap. 10 §](#). Lag (2006:369).

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

32 § Ett brådskande ärende får avgöras trots att ärendet inte har beretts, om samtliga närvarande ledamöter är ense om beslutet.

32 a § Fullmäktiges beslut enligt [25 § andra stycket](#) får fattas utan föregående beredning. Lag (2007:68).

Införd 2007-03-13 gm [SFS 2007:68](#) pdf, ikraft 2007-07-01

33 § En motion eller ett medborgarförslag bör beredas så, att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen eller medborgarförslaget väcktes.

Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, skall detta och vad som har kommit fram vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskryva motionen eller medborgarförslaget från vidare handläggning. Lag (2002:249).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

34 § Fullmäktige får besluta att det som ett led i beredningen av ett ärende som fullmäktige skall handlägga skall inhämtas synpunkter från medlemmar i kommunen eller landstinget.

Detta kan ske genom folkomröstning, opinionsundersökning eller något liknande förfarande. Vid opinionsundersökning eller liknande förfarande får valnämnden i kommunen anlitas, om nämndens verksamhet i övrigt inte hindras av det.

Skall synpunkter inhämtas genom en omröstning får fullmäktige besluta att det, med tillämpning av [5 kap. vallagen \(2005:837\)](#), skall framställas röstlängd och röstkort för omröstningen.

Närmare föreskrifter om förfarandet vid folkomröstning finns i lagen ([1994:692](#)) om kommunala folkomröstningar.

Kommunalförbund får inte anordna folkomröstning eller anlita valnämnden i kommun som är förbundsmedlem. Lag (2005:842).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad gm [SFS 1997:166](#), ikraft 1997-06-01

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad gm [SFS 1997:826](#)

Ändrad 2005-12-02 gm [SFS 2005:842](#) pdf, ikraft 2006-01-01

34 a § Har ett folkiniciativ väckts enligt [23 § andra stycket](#) ska fullmäktige besluta att folkomröstning ska hållas, om

1. den fråga som initiativet avser är sådan att fullmäktige kan besluta om den, och
2. inte minst två tredjedelar av de närvarande ledamöterna röstar mot förslaget.

Vid sådan folkomröstning ska bestämmelserna i [34 § tredje](#) och [fjärde styckena](#) tillämpas. Lag (2010:1414).

Införd 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

35 § Kommunen har rätt att få ersättning för de kostnader som föranleds av att ett landsting anlitar valnämnden.

Bordläggning och återremiss

36 § Ett ärende ska bordläggas eller återremitteras, om det begärs av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. Enkel majoritet krävs dock om ärendet tidigare bordlagts eller återremitterats på begäran av en minoritet.

För bordläggning eller återremiss i fråga om val krävs enkel majoritet. Ett ärende om extra val ska dock alltid bordläggas första gången det tas upp till behandling.

Motiveringen till ett beslut om återremiss ska bestämmas av de ledamöter som begärt återremittering.

Vid flera motiveringar får ordföranden pröva vilken motivering som biträds av minst en tredjedel av de närvarande ledamöterna. Lag (2010:1414).

Rubrik 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2009-02-17 gm [SFS 2009:48](#) pdf, ikraft 2009-03-01

Ändrad 2010-12-07 gm [SFS 2010:1414](#) pdf, ikraft 2011-01-01, överg.best.

37 § Ett bordlagt ärende skall behandlas på fullmäktiges nästa sammanträde, om fullmäktige inte beslutar något annat.

Offentlighet och ordning vid sammanträdena

38 § Fullmäktiges sammanträden är offentliga.

Fullmäktige får dock besluta att överläggningen i ett visst ärende skall hållas inom stängda dörrar. Ersättarna får närvara vid en sådan överläggning, även när de inte tjänstgör.

38 a § Ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans, om fullmäktige har beslutat det och det sker genom ljud- och bildöverföring i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor.

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid fullmäktiges sammanträde. Lag (2013:1053).

Införd 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

39 § Ordföranden leder fullmäktiges sammanträden och ansvarar för ordningen vid sammanträdena.

Ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte efter tillsägelse rättar sig.

Hur ärendena avgörs

40 § Ordföranden skall se till att bara sådana ärenden avgörs som har kungjorts enligt föreskrifterna i 8-11 §§. Ett brådskande ärende får dock avgöras utan hinder av nämnda föreskrifter, om samtliga närvarande ledamöter beslutar det.

Att brådskande ärenden i vissa fall får avgöras utan beredning framgår av 32 §.

41 § När överläggningen har avslutats, lägger ordföranden fram förslag till beslut.

Förslagen skall utformas så, att de kan besvaras med ja eller nej.

Ordföranden redovisar därefter sin uppfattning om vad som har beslutats och befäster beslutet med klubbslag, om inte omröstning begärs.

42 § Om omröstning begärs, skall den ske öppet utom i ärenden som avser val eller anställning av personal.

43 § Om inte något annat är föreskrivet, bestäms utgången genom enkel majoritet.

44 § Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

I ärenden som avser val eller anställning av personal fattas beslutet dock genom lottning.

45 § Ordföranden skall vägra att lägga fram ett förslag till beslut, om ordföranden anser att förslaget innebär att ett nytt ärende väcks.

Ordföranden får vägra att lägga fram ett förslag till beslut, om ordföranden anser att förslaget skulle leda till ett beslut som strider mot lag eller annan författning. Fullmäktige får dock besluta att förslaget ändå skall läggas fram.

Proportionella val

46 § Under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt ska följande val vara proportionella:

1. val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar,
2. val av revisorer som avses i 9 kap. 1 och 2 §§,
3. val av ledamöter och suppleanter i styrelsen för aktiebolag, ekonomiska föreningar eller stiftelser eller revisorer och revisorssuppleanter samt lekmannarevisorer som ska granska en sådan styrelses förvaltning och
4. val av ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen samt revisorer i kommunalförbund.

Om inte något annat följer av förbundsordningen, ska det som sägs i första stycket tillämpas, när den beslutande församlingen i ett kommunalförbund väljer ledamöter och ersättare i förbundsstyrelsen, andra nämnder, de beslutande organens beredningar samt revisorer.

Första stycket 1 ska inte gälla vid val till en nämnd som avses i 3 kap. 4 § första stycket 2, om två tredjedelar av de närvarande ledamöterna i fullmäktige vid inrättandet av nämnden har röstat för att ledamöter i nämnden ska väljas på någon annan grund än partipolitisk. Lag (2013:1053).

Ändrad gm [SFS 1992:355](#), ikraft 1993-01-01

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

RÅ 2010 ref. 60 Hinder har inte ansetts föreligga för en kommun att före mandatperiodens början ändra ett beslut om...

47 § Har upphävts genom lag (1992:355).

Upphävd gm [SFS 1992:355](#), ikraft 1993-01-01

48 § Om fullmäktiges val av ledamöter och ersättare i vissa statliga styrelser och andra organ finns det särskilda föreskrifter.

Interpellationer och frågor

49 § Interpellationer skall avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. De får dock inte avse ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

50 § Interpellationerna skall ha ett bestämt innehåll och vara försedda med motivering. De bör ställas endast i angelägenheter av större intresse för kommunen eller landstinget.

51 § Fullmäktige beslutar utan föregående överläggning om en interpellation får ställas.

52 § Interpellationer får ställas av ledamöterna och riktas till ordföranden i en nämnd eller en fullmäktigeberedning samt till de förtroendevalda i övrigt som fullmäktige bestämmer.

Om borgarråd finns i Stockholms kommun, får fullmäktige besluta att interpellationer får ställas bara till borgarråden eller vissa av dem.

Ledamöter i fullmäktige i kommuner eller landsting som bildat en gemensam nämnd får ställa interpellationer om nämndens handläggning. Interpellationer skall riktas till nämndens ordförande. Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

53 § Fullmäktige får besluta att ordföranden i en nämnd får överlåta besvarandet av en interpellation till en av fullmäktige utsedd ledamot i styrelsen för en sådan juridisk person som avses i [3 kap. 16 a–18 b §§](#) eller till ordföranden i styrelsen eller annan nämnd i ett kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i. Lag (2014:573).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

54 § För att inhämta upplysningar får ledamöterna ställa frågor.

Vad som sägs i [49](#) och [51-53 §§](#) skall då tillämpas.

55 § En fråga skall ha ett bestämt innehåll.

Den får vara försedd med en kort inledande förklaring.

56 § När en fråga besvaras, får bara den som ställer frågan och den som svarar delta i överläggningen.

Protokollet

57 § Vid sammanträdena skall protokoll föras på ordförandens ansvar.

58 § Protokollet skall redovisa vilka ledamöter och ersättare som har tjänstgjort och vilka ärenden som fullmäktige har handlagt.

59 § Protokollet skall för varje ärende redovisa

1. vilka förslag och yrkanden som har lagts fram och inte tagits tillbaka,
2. i vilken ordning ordföranden har lagt fram förslag till beslut,
3. genomförda omröstningar och hur de har utfallit,
4. vilka beslut som har fattats, 5. vilka ledamöter som har deltagit i besluten och hur de har röstat vid öppna omröstningar, samt

6. vilka reservationer som har anmälts mot besluten.

60 § I protokollet skall anges vilka interpellationer och frågor som har ställts och vilka interpellationer och frågor som har besvarats.

61 § Ett protokoll skall justeras senast fjorton dagar efter sammanträdet på det sätt som fullmäktige har bestämt.

62 § Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats skall justeringen tillkännages på anslagstavlan. Av tillkännagivandet skall framgå var protokollet finns tillgängligt samt vilken dag det har anslagits. Tillkännagivandet får inte tas bort från anslagstavlan före utgången av den tid som gäller för överklagande enligt [10 kap. 6 § första stycket](#).

Bevis om anslagsdagen skall tecknas på protokollet eller utfärdas särskilt.

I landstingen skall tillkännagivandet även införas i de tidningar som avses i [10 §](#).

Arbetsordningen

63 § Fullmäktige skall i en arbetsordning meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för fullmäktiges sammanträden och handläggningen av ärendena.

64 § Arbetsordningen ska alltid innehålla föreskrifter om

1. antalet ledamöter i fullmäktige,
2. när sammanträden ska hållas,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,
4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet, tills ordförande utsetts,
6. rätten att delta i fullmäktiges överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor,
9. formerna för justeringen av protokollet, samt
10. fullmäktigepresidiets arbetsuppgifter.

Om fullmäktige med stöd av [23 § 5](#) har beslutat att medborgarförslag får väckas, ska arbetsordningen innehålla föreskrifter om hur sådana förslag ska handläggas.

Om fullmäktige har beslutat att ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans, ska arbetsordningen innehålla föreskrifter om i vilken utsträckning sådant deltagande får ske. Lag (2013:1053).

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

6 kap. Styrelsen och övriga nämnder

Styrelsens uppgifter

1 § Styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens eller landstingets angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.

Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i [3 kap. 16 a–18 b §§](#) och sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget är medlem i. Lag (2014:573).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2009-02-17 gm [SFS 2009:48](#) pdf, ikraft 2009-03-01

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

1 a § Styrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i [3 kap. 16 a §](#) pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder. Lag (2014:573).

Införd 2012-06-15 gm [SFS 2012:390](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

1 b § Styrelsen ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i [3 kap. 17, 18](#) och [18 a §§](#) är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i dessa bestämmelser. Lag (2014:573).

Införd 2012-06-15 gm [SFS 2012:390](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

2 § Styrelsen skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens eller landstingets utveckling och ekonomiska ställning.

Styrelsen skall också hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som behövs.

3 § Styrelsen får från övriga nämnder, beredningar och anställda i kommunen eller landstinget begära in de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

4 § Det åligger styrelsen särskilt att

1. bereda eller yttra sig i ärenden som skall handläggas av fullmäktige med de begränsningar som framgår av [5 kap. 29-32 §§](#),
2. ha hand om den ekonomiska förvaltningen,
3. verkställa fullmäktiges beslut, och
4. i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till styrelsen.

5 § Fullmäktige får besluta att en annan nämnd än styrelsen helt eller delvis skall sköta om förvaltningen och verkställigheten i fråga om egendom samt verkställa fullmäktiges beslut. Fullmäktige får också besluta att en annan nämnd helt eller delvis skall ha hand om sin medelsförvaltning.

6 § Styrelsen får själv eller genom ombud föra kommunens eller landstingets talan i alla mål och ärenden, om inte någon annan skall göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige.

Detta gäller också mål där någon har begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv föra talan i målet.

Nämndernas ansvar för verksamheten

7 § Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Detsamma gäller när värden av en kommunal angelägenhet med stöd av [3 kap. 16 §](#) har lämnats över till någon annan. Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

8 § Nämnderna skall verka för att samråd sker med dem som utnyttjar deras tjänster.

Information till enskilda

8 a § När enskilda kan välja mellan olika utförare av nämndens tjänster, ska nämnden lämna information om samtliga utförare om inte annat är särskilt föreskrivet.

Sådan information ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig. Lag (2014:573).

Införd 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Rubrik 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Antalet ledamöter och ersättare

9 § Ledamöter och ersättare i en nämnd väljs av fullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. I styrelsen får antalet ledamöter inte vara mindre än fem och antalet ersättare bör vara lika stort som antalet ledamöter.

Om ersättarna inte väljs proportionellt, skall fullmäktige bestämma i vilken ordning som de skall tjänstgöra.

Ledamöter och ersättare i en gemensam nämnd väljs av fullmäktige i de samverkande kommunerna och landstingen. Var och en av de samverkande kommunerna och landstingen skall vara representerade i den gemensamma nämnden med minst en ledamot och en ersättare. Antalet ersättare skall vara lika många som antalet ledamöter. Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

[RÅ 2010 ref. 60](#) Hinder har inte ansetts föreligga för en kommun att före mandatperiodens början ändra ett beslut

om...

10 § Fullmäktige skall besluta om ersättarnas tjänstgöring i nämnderna.

11 § Även de ersättare som inte tjänstgör får närvara vid nämndernas sammanträden och skall underrättas om tid och plats för sammanträdena.

Fullmäktige skall besluta i vilken utsträckning ersättarna skall ha rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad i protokollet.

Mandattider

12 § Ledamöterna och ersättarna i styrelsen väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet.

Fullmäktige får dock bestämma att styrelsens mandattid skall räknas från och med det sammanträde då valet förrättas intill det sammanträde då val av styrelse förrättas nästa gång. I ett sådant fall skall nyvalda fullmäktige välja styrelsen vid fullmäktiges första sammanträde. Lag (1994:998).

Ändrad gm [SFS 1994:998](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.

13 § Fullmäktige bestämmer mandattiderna för andra nämnder än styrelsen.

14 § Om ledamot avgår under mandattiden, skall fyllnadsval förrättas.

Om ledamoten har utsetts vid ett proportionellt val, inträder i stället en ersättare i enlighet med den ordning som har bestämts för ersättarnas tjänstgöring.

Om fullmäktige har återkallat uppdragen för de förtroendevalda enligt [4 kap. 10 a § 1](#), skall val av nya ledamöter och ersättare förrättas. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ordförande och vice ordförande

15 § Fullmäktige ska bland nämndens ledamöter välja en ordförande och en eller två vice ordförande. Dessa utgör tillsammans nämndens presidium. Fullmäktige bestämmer tiden för uppdragen.

Om den politiska majoriteten i fullmäktige har förändrats på ett sådant sätt att det parti som nämndens ordförande företräder inte längre ingår i den politiska majoriteten, får fullmäktige välja ett nytt presidium. Lag (2013:1053).

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

16 § Fullmäktige skall meddela föreskrifter om vem som skall fullgöra ordförandens uppgifter när varken ordföranden eller en vice ordförande kan tjänstgöra.

17 § Har upphävts genom lag (1994:690).

Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Tidpunkt för sammanträdena

18 § Nämnderna bestämmer tid och plats för sina sammanträden.

Sammanträden skall hållas också om minst en tredjedel av nämndens ledamöter begär det eller ordföranden anser att det behövs.

Närvarorätt för utomstående

19 § En nämnd får kalla en ledamot eller en ersättare i fullmäktige, en annan nämnd eller beredning, en revisor, en anställd hos kommunen eller landstinget eller en särskild sakkunnig att närvara vid ett sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar.

Den som har kallats till ett sammanträde får, om nämnden beslutar det, delta i överläggningarna men inte i besluten. Lag (2006:369).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

[RÅ 2003 ref. 35](#) En politisk sekreterare har ansetts som anställd i kommunen och därför kunnat medges närvarorätt...

19 a § En nämnds sammanträden ska hållas inom stängda dörrar. Nämnden får dock besluta att dess

sammanträden ska vara offentliga, om fullmäktige har medgett det.

Om fullmäktige har medgett det, får nämnden besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet och delta i överläggningarna men inte i besluten.

En nämnds sammanträden ska dock alltid hållas inom stängda dörrar i ärenden

1. som avser myndighetsutövning, eller

2. i vilka det förekommer uppgifter som hos nämnden omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Lag (2009:447).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad 2007-03-13 gm [SFS 2007:68](#) pdf, ikraft 2007-07-01

Ändrad 2009-06-02 gm [SFS 2009:447](#) pdf, ikraft 2009-06-30

[RÅ 2003 ref. 35](#) En politisk sekreterare har ansetts som anställd i kommunen och därför kunnat medges närvarorätt...

Utskott och nämndberedningar

20 § Fullmäktige får bestämma att en nämnd skall ha ett eller flera utskott.

Om fullmäktige inte har bestämt något om utskott, får nämnden själv bestämma att utskott skall finnas.

21 § Av [33 §](#) framgår att en nämnds beslutanderätt får delegeras till ett utskott. Ett utskott kan också ha till uppgift att bereda nämndens ärenden.

En nämnd får i övrigt tillsätta de nämndberedningar som behövs.

22 § En nämnd skall välja utskott bland ledamöterna och ersättarna i nämnden. Därvid skall föreskrifterna i [2 §](#) lagen ([1992:339](#)) om proportionellt valsätt tillämpas. Lag ([1992:355](#)).

Ändrad gm [SFS 1992:355](#), ikraft 1993-01-01

Beslutförhet

23 § En nämnd får handlägga ärenden bara när fler än hälften av ledamöterna är närvarande.

Jäv

24 § En förtroendevald eller en anställd som är jävig i ett ärende hos en nämnd får inte delta eller närvara vid handläggningen av ärendet. Denne får dock vidta åtgärder som inte någon annan kan vidta utan olägligt uppskov.

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom, skall självmant ge det till kända.

Har det uppkommit en fråga om jäv mot någon och har någon annan inte trätt i hans ställe, skall nämnden snarast besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om nämnden inte är beslutför utan honom och någon annan inte kan tillkallas utan olägligt uppskov.

Ett beslut i en jävsfråga får överklagas endast i samband med överklagande av det beslut varigenom nämnden avgör ärendet. Lag ([1994:690](#)).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

[MÖD 2003:83](#) Förbud mot utsläpp av avloppsvatten från vattentoalett; nu fråga om jäv-----En miljö- och...

[MÖD 2015:4](#) Jäv enligt 6 kap. 25 § kommunallagen ----- Vid handläggningen av en detaljplan i stadsbyggnadsnämnde...

25 § En förtroendevald eller en anställd hos kommunen eller landstinget är jävig, om

1. saken angår honom själv eller hans make, sambo, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för honom själv eller någon närstående,
 2. han eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,
 3. ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han själv är knuten till,
 4. han har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken, eller
 5. det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i ärendet.
- Lag ([2003:519](#)).

Ändrad 2003-07-22 gm [SFS 2003:519](#) pdf, ikraft 2003-09-01

[MÖD 2003:83](#) Förbud mot utsläpp av avloppsvatten från vattentoalett; nu fråga om jäv-----En miljö- och...

[MÖD 2015:4](#) Jäv enligt 6 kap. 25 § kommunallagen ----- Vid handläggningen av en detaljplan i stadsbyggnadsnämnde...

26 § Från jäv bortses när frågan om opartiskhet uppenbarligen saknar betydelse.

[MÖD 2015:4](#) Jäv enligt 6 kap. 25 § kommunallagen ----- Vid handläggningen av en detaljplan i stadsbyggnadsnämnde...

27 § Om ett ärende hos en nämnd berör ett aktiebolag där kommunen eller landstinget äger minst hälften av aktierna eller en stiftelse där kommunen eller landstinget utser minst hälften av styrelseledamöterna, skall jäv enligt [25 § 2 eller 5](#) inte anses föreligga enbart på grund av att den som handlägger ärendet är ställföreträdare för bolaget eller stiftelsen eller på något annat sätt är knuten dit. Vad som nu har sagts gäller inte när en nämnd handlägger ärenden som avser myndighetsutövning mot enskilda.

Jäv enligt [25 § 5](#) skall inte heller anses föreligga enbart på grund av att den som handlägger ett ärende hos en nämnd tidigare har deltagit i handläggningen av ärendet hos en annan nämnd. Lag (2003:519).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad 2003-07-22 gm [SFS 2003:519](#) pdf, ikraft 2003-09-01

Handläggning av ärenden som väckts genom medborgarförslag

27 a § Ett ärende som väckts genom medborgarförslag skall om möjligt handläggas så att ärendet kan avgöras inom ett år från det att det väcktes i fullmäktige.

En nämnd som handlägger sådana ärenden skall minst en gång om året informera fullmäktige om de beslut som fattats i ärendena. Nämnden skall även informera om de ärenden som inte avgjorts inom den tid som anges i [första stycket](#). Lag (2007:68).

Införd 2007-03-13 gm [SFS 2007:68](#) pdf, ikraft 2007-07-01

Rubrik 2007-03-13 gm [SFS 2007:68](#) pdf, ikraft 2007-07-01

Hur ärendena avgörs

28 § I fråga om förfarandet när en nämnd fattar beslut skall [5 kap. 41-44 §§](#) tillämpas.

29 § För bordläggning av ett ärende i en nämnd krävs det enkel majoritet.

Protokollet

30 § Vid ett sammanträde skall protokoll föras.

I fråga om protokollens förande, innehåll, justering och hur justeringen tillkännages skall [5 kap. 57-62 §§](#) tillämpas. Tillkännagivandet behöver dock inte införas i någon tidning.

Justeringen av en gemensam nämnds protokoll skall tillkännages på var och en av de samverkande kommunernas och landstingens anslagstavlor. Tillkännagivandet behöver inte införas i någon tidning. Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Delgivning

31 § Delgivning med en nämnd sker med ordföranden eller med den som enligt ett reglemente eller ett särskilt beslut är behörig att ta emot delgivningar.

Reglementen

32 § Fullmäktige ska utfärda reglementen med närmare föreskrifter om nämndernas verksamhet och arbetsformer.

Fullmäktige ska besluta i vilken utsträckning ledamöter får delta i en nämnds sammanträden på distans.

Deltagande på distans ska ske på det sätt som anges i [5 kap. 38 a §](#).

En ledamot som deltar på distans ska anses vara närvarande vid nämndens sammanträde.

Reglementet för en gemensam nämnd ska antas av fullmäktige i var och en av de samverkande kommunerna eller landstingen. Lag (2013:1053).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2013-12-17 gm [SFS 2013:1053](#) pdf, ikraft 2014-02-01, överg.best.

Delegering av ärenden inom en nämnd

33 § En nämnd får uppdra åt ett utskott, åt en ledamot eller ersättare eller åt en anställd hos kommunen eller landstinget att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden, dock inte i de fall som avses i **34 §**.

En gemensam nämnd får även under samma förutsättningar uppdra åt en anställd i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen att besluta på nämndens vägnar. Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

34 § I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,
3. ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,
4. ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåtits till nämnden, och
5. vissa ärenden som anges i särskilda föreskrifter. Lag (2007:68).

Ändrad 2007-03-13 gm [SFS 2007:68](#) pdf, ikraft 2007-07-01

MÖD 2014:37 Förbud mot fortsatt byggnation ----- Fråga bl.a. om delegation enligt 6 kap. 34 och 36 §§...

35 § Beslut som har fattats med stöd av uppdrag enligt **33 §** skall anmälas till nämnderna, som bestämmer i vilken ordning detta skall ske.

36 § En nämnd får uppdra åt ordföranden eller en annan ledamot som nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

MÖD 2014:37 Förbud mot fortsatt byggnation ----- Fråga bl.a. om delegation enligt 6 kap. 34 och 36 §§...

37 § Om en nämnd eller en gemensam nämnd med stöd av **33 §** uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdra åt en annan anställd inom kommunen eller landstinget eller i någon av de samverkande kommunerna eller landstingen att besluta i stället. Sådana beslut ska anmälas till förvaltningschefen. Lag (2009:48).

Ändrad 2009-02-17 gm [SFS 2009:48](#) pdf, ikraft 2009-03-01

38 § Om en nämnd med stöd av **33 §** uppdrar åt en anställd att besluta på nämndens vägnar, får nämnden uppställa villkor som innebär att de som utnyttjar nämndens tjänster skall ges tillfälle att lägga fram förslag eller att yttra sig, innan beslutet fattas.

Nämnden får också föreskriva att en anställd får fatta beslut endast om företrädare för dem som utnyttjar nämndens tjänster har tillstyrkt beslutet.

39 § har upphävts genom lag (1994:690).

Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Rubrik 2000-12-01 gm [SFS 2000:889](#) pdf, ikraft 2001-01-01

40 § har upphävts genom lag (1994:690).

Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

41 § har upphävts genom lag (1994:690).

Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

42 § har upphävts genom lag (1994:690).

Upphävd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

7 kap. Medbestämmandeformer

Partssammansatta organ

1 § Om inte något annat följer av lag eller annan författning, får det i en kommun eller ett landsting lämnas över till partssammansatta organ att inom en nämnds verksamhetsområde svara för beredning, förvaltning och verkställighet.

Detta gäller dock bara ärenden som rör förhållandet mellan kommunen eller landstinget som arbetsgivare och dess anställda, samt beträffande en gemensam nämnd, förhållandet mellan de samverkande kommunerna eller landstingen som arbetsgivare och deras anställda. Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

2 § Partssammansatta organ får inte avgöra frågor som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet.

De får inte heller avgöra ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild.

3 § Partssammansatta organ inrättas av fullmäktige.

4 § Fullmäktige skall fastställa ett partssammansatt organs uppgifter, sammansättning, mandattid och verksamhetsformer i ett reglemente.

5 § Ett partssammansatt organ skall bestå av företrädare för dels kommunen eller landstinget, dels de anställda.

Kommunens eller landstingets företrädare väljs av fullmäktige eller, om fullmäktige bestämmer det, av en nämnd.

De anställdas företrädare utses av den eller de lokala arbetstagarorganisationer som kommunen eller landstinget har slutit kollektivavtal med om partssammansatta organ.

6 § På ett partssammansatt organ skall tillämpas

1. [4 kap. 22 §](#) om reservation,

2. [6 kap. 24-27 §§](#) om jäv, och

3. [6 kap. 30 §](#) om protokollföring, protokolls innehåll, justering av protokoll och tillkännagivande om justeringen.

7 § En nämnd inom vars verksamhetsområde ett partssammansatt organ har tillsatts får återkalla uppdrag som har lämnats över till organet, om det finns synnerliga skäl för det.

Närvarorätt för personalföreträdare

8 § Företrädare för de anställda hos en kommun eller ett landsting (personalföreträdare) får, i den omfattning som anges i [9-13 §§](#), närvara vid sammanträden med andra nämnder än styrelsen. Företrädare för anställda i kommuner eller landsting som samverkar i en gemensam nämnd får i motsvarande omfattning närvara vid sammanträden med den gemensamma nämnden.

Närvarorätt saknas dock vid revisoreernas sammanträden, i patientnämnder, valnämnder och överförmyndarnämnder. Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) , ikraft 2000-01-01, [överb.best.](#)

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

9 § Personalföreträdarna har rätt att närvara vid en nämnds behandling av ärenden som rör förhållandet mellan kommunen eller landstinget som arbetsgivare och dess anställda. Nämnden får i särskilda fall besluta att personalföreträdarna får närvara även vid behandlingen av andra ärenden.

10 § Personalföreträdarna har inte rätt att närvara när ärenden av följande slag handläggs:

1. ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild, såvida inte ärendet rör en obestämd krets av enskilda,
2. förhandlingar med en arbetstagarorganisation,
3. uppsägningar av kollektivavtal,
4. arbetskonflikter,
5. rättstvister mellan kommunen eller landstinget och en arbetstagarorganisation, och
6. ärenden som avser beställning eller upphandling av varor och tjänster. Lag (1994:690).

Ändrad gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

11 § Personalföreträdarna har rätt att delta i nämndens överläggningar men inte i besluten.

12 § En nämnd är skyldig att, med iakttagande av föreskrifterna i offentlighets- och sekretesslagen ([2009:400](#)), lämna personalföreträdarna de upplysningar som behövs för deras verksamhet. Lag (2009:447).

Ändrad 2009-06-02 gm [SFS 2009:447](#) Pdf, ikraft 2009-06-30

13 § Personalföreträdarna utses särskilt för varje nämnd bland de anställda hos kommunen eller landstinget, i första hand bland dem som är anställda inom nämndens verksamhetsområde.

Högst tre personalföreträdare och en ersättare för var och en av dem får finnas för varje nämnd.

14 § Personalföreträdarna utses av den eller de lokala arbetstagarorganisationer som kommunen eller landstinget har kollektivavtal med.

15 § Vad som föreskrivs i denna lag om jäv för den som skall handlägga ett ärende hos en nämnd skall gälla också för personalföreträdare i nämnden.

Jäv enligt [6 kap. 25 § 5](#) skall dock inte anses föreligga enbart på grund av att personalföreträdaren

1. är förtroendeman eller funktionär hos en arbetstagarorganisation som har intressen att bevaka i ärendet, eller
2. har, i den egenskap som anges i 1, företrätt organisationen i en sådan förhandling i ärendet som har ägt rum enligt lagen ([1976:580](#)) om medbestämmande i arbetslivet. Lag ([2003:519](#)).

Ändrad 2003-07-22 gm [SFS 2003:519](#) Pdf, ikraft 2003-09-01

16 § Personalföreträdarna skall kallas till sammanträden på samma sätt som gäller för ledamöterna i nämnden. Ersättarna kallas bara när de skall tjänstgöra som personalföreträdare.

17 § Beslut som fattas vid ett sammanträde dit personalföreträdarna har tillträde blir inte ogiltiga på grund av att personalföreträdarna eller någon av dem inte har kallats till sammanträdet.

Självförvaltningsorgan

18 § Om inte något annat följer av lag eller annan författning, får fullmäktige besluta att en nämnd får uppdra åt ett självförvaltningsorgan under nämnden att helt eller delvis sköta driften av en viss anläggning eller en viss institution. Fullmäktige får i ett sådant fall även besluta att nämnden får uppdra åt självförvaltningsorganet att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda eller som i övrigt avses i [6 kap. 34 §](#) får dock inte delegeras till ett självförvaltningsorgan.

De beslut som självförvaltningsorganet fattar med stöd av uppdrag enligt [första stycket](#) skall anmälas till nämnderna, som bestämmer i vilken ordning detta skall ske. Lag ([2002:249](#)).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Rubrik gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad 2002-05-15 gm [SFS 2002:249](#) Pdf, ikraft 2002-07-01

19 § Nämnden skall i en arbetsordning fastställa självförvaltningsorganets uppgifter, sammansättning, arbetsformer och mandattid. Lag ([1994:690](#)).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

20 § Ett självförvaltningsorgan skall bestå av företrädare för dem som nyttjar anläggningen eller institutionen och de anställda där. Företrädarna för nyttjarna skall vara fler än dem som företräder de anställda.

Nämnden väljer på förslag av nyttjarna de ledamöter och ersättare som skall företräda nyttjarna och på förslag av de anställda dem som skall företräda de anställda. Lag ([1994:690](#)).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

21 § De ledamöter och ersättare som företräder nyttjarna har rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för uppdraget och de ekonomiska förmåner som fullmäktige bestämt för de förtroendevalda i kommunen eller landstinget. Lag ([1994:690](#)).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

22 § En nämnd får helt eller delvis återkalla ett uppdrag som har givits till ett självförvaltningsorgan, om det finns särskilda skäl för det.

Detsamma gäller uppdraget för enskild ledamot. Lag ([1994:690](#)).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

8 kap. Ekonomisk förvaltning

Mål för den ekonomiska förvaltningen

1 § Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller landstinget.

Om kommunen eller landstinget har en sådan resultatutjämningsreserv som avses i **3 d §**, ska riktlinjerna även omfatta hanteringen av den. Lag (2012:800).

Ändrad 2000-12-01 gm [SFS 2000:889](#) pdf, ikraft 2001-01-01

Ändrad 2012-12-07 gm [SFS 2012:800](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Medelsförvaltningen

2 § Kommunerna och landstingen skall förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses.

3 § Fullmäktige skall meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen.

3 a § Fullmäktige skall meddela särskilda föreskrifter för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser. I föreskrifterna skall det anges hur medlen skall förvaltas. Därvid skall tillåten risk vid placering av medlen fastställas. Vidare skall det anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen skall ske.

Föreskrifterna skall omprövas så snart det finns skäl för det. Lag (1998:70).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Införd gm [SFS 1998:70](#), ikraft 1999-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1998:70](#), ikraft 1999-01-01, överg.best.

3 b § Kommuner och landsting får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller.

För tjänster eller nyttigheter som kommuner eller landsting är skyldiga att tillhandahålla, får de ta ut avgifter bara om det är särskilt föreskrivet. Lag (1998:70).

Införd gm [SFS 1994:690](#), ikraft 1994-07-01

Ändrad gm [SFS 1998:70](#), ikraft 1999-01-01, överg.best.

3 c § Kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som kommunen eller landstinget tillhandahåller (självkostnaden). Lag (1998:70).

Ändrad gm [SFS 1998:70](#), ikraft 1999-01-01, överg.best.

Resultatutjämningsreserver

3 d § Kommuner och landsting får reservera medel till en resultatutjämningsreserv under de förutsättningar som anges i [andra stycket](#).

Reservering till en resultatutjämningsreserv får göras för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt **4 kap. 3 a §** lagen (1997:614) om kommunal redovisning, som överstiger

1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller
2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Medel från en resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Lag (2012:800).

Införd 2012-12-07 gm [SFS 2012:800](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Rubrik 2012-12-07 gm [SFS 2012:800](#) pdf, ikraft 2013-01-01, överg.best.

Budgetens innehåll

4 § Kommuner och landsting ska varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår).

Budgeten för en gemensam nämnd upprättas av den kommun eller det landsting som har tillsatt nämnden. Budgeten ska upprättas efter samråd med de övriga samverkande kommunerna och landstingen.

Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Undantag från [tredje stycket](#) får göras

1. i den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk enligt [3 d § tredje stycket](#), eller
2. om det finns synnerliga skäl. Lag (2012:800).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

Ändrad 2004-11-09 gm [SFS 2004:775](#) , ikraft 2004-12-01, överg.best.

Ändrad 2012-12-07 gm [SFS 2012:800](#) , ikraft 2013-01-01, överg.best.

5 § Budgeteten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. I planen skall skattesatsen och anslagen anges. Av planen skall det vidare framgå hur verksamheten skall finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut.

För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Budgeteten skall också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret skall därvid alltid vara periodens första år. Planen skall innehålla sådana finansiella mål som anges i [andra stycket](#). Lag (2004:775).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

Ändrad 2004-11-09 gm [SFS 2004:775](#) , ikraft 2004-12-01, överg.best.

Reglering av balanskravsresultat

5 a § Om balanskravsresultatet enligt [4 kap. 3 a §](#) lagen (1997:614) om kommunal redovisning för ett visst räkenskapsår är negativt, ska det regleras under de närmast följande tre åren.

Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

Beslut om reglering ska fattas senast i budgeteten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppkom. Lag (2012:800).

Införd 2004-11-09 gm [SFS 2004:775](#) , ikraft 2004-12-01, överg.best.

Rubrik 2012-12-07 gm [SFS 2012:800](#) , ikraft 2013-01-01, överg.best.

Ändrad 2012-12-07 gm [SFS 2012:800](#) , ikraft 2013-01-01, överg.best.

5 b § Fullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl. Lag (2012:800).

Införd 2004-11-09 gm [SFS 2004:775](#) , ikraft 2004-12-01, överg.best.

Ändrad 2012-12-07 gm [SFS 2012:800](#) , ikraft 2013-01-01, överg.best.

Budgetprocessen

6 § Förslag till budget skall upprättas av styrelsen före oktober månads utgång.

Om det finns särskilda skäl till det, får budgetförslaget upprättas i november månad. I så fall skall styrelsen före oktober månads utgång föreslå skattesatsen för den kommunalskatt eller landstingskatt som ingår i den preliminära inkomstskatten under det följande året.

7 § Styrelsen bestämmer när övriga nämnder senast skall lämna in sina särskilda budgetförslag till styrelsen.

8 § Budgeteten fastställs av fullmäktige före november månads utgång.

De år då val av fullmäktige har förrättats i hela landet skall budgeteten fastställas av nyvalda fullmäktige.

9 § Om budgeteten på grund av särskilda skäl inte kan fastställas före november månads utgång, skall fullmäktige ändå fastställa skattesatsen och, i förekommande fall, avgiftssatsen för begravningsavgiften enligt [9 kap.](#) begravningslagen (1990:1144) inom denna tid.

Budgeteten skall därefter fastställas före december månads utgång. Fullmäktige får då fastställa en annan skatte- eller avgiftssats än den som har bestämts tidigare, om det finns skäl till det. Lag (1999:308).

Ändrad 1999-06-04 gm [SFS 1999:308](#) , ikraft 1999-10-01

10 § Styrelsens förslag till budget skall hållas tillgängligt för allmänheten från och med kungörandet av det sammanträde med fullmäktige då budgeteten skall fastställas.

Den plats där förslaget hålls tillgängligt skall anges i kungörelsen.

11 § I lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. finns föreskrifter om skyldighet för styrelsen att underrätta vissa myndigheter om skattesatsen och om avgiftssatsen för begravningsavgiften. Lag (1999:308).

Ändrad 1999-06-04 gm [SFS 1999:308](#) Pdf, ikraft 1999-10-01

Utgiftsbeslut under budgetåret

12 § Om fullmäktige beslutar om en utgift under löpande budgetår, skall beslutet innefatta också anvisning om hur utgiften skall finansieras.

Förbud mot pantsättning

13 § Kommuner och landsting får inte upplåta panträtt i sin egendom till säkerhet för en fordran.

Vid förvärv av egendom får de dock överta betalningsansvaret för lån som tidigare har tagits upp mot säkerhet av panträtt i egendomen.

Räkenskapsföring och redovisning

14 § Styrelsen och övriga nämnder skall fortlöpande föra räkenskaper över de medel som de förvaltar.

Närmare bestämmelser om kommuners och landstings bokföring finns i lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Lag (1997:615).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

15 § Styrelsen bestämmer när övriga nämnder senast till styrelsen skall redovisa sin medelsförvaltning under föregående budgetår.

16 § När styrelsen har fått övriga nämnders redovisningar, skall den upprätta en årsredovisning.

Närmare bestämmelser om årsredovisningen finns i lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Lag (1997:615).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

17 § Årsredovisningen skall lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser. Lag (1999:621).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) Pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Upphävd gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

18 § Årsredovisningen skall godkännas av fullmäktige. Det bör inte ske innan fullmäktige enligt 5 kap. 25 a § beslutat om ansvarsfrihet skall beviljas eller vägras. Lag (1999:621).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) Pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Upphävd gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

19 § Årsredovisningen skall hållas tillgänglig för allmänheten från och med kungörandet av det sammanträde med fullmäktige då årsredovisningen skall godkännas.

Den plats där årsredovisningen hålls tillgänglig skall anges i kungörelsen. Lag (1997:615).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

20 § Fullmäktige får bestämma att allmänheten får ställa frågor om årsredovisningen vid ett sammanträde med fullmäktige. Lag (1997:615).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

20 a § Minst en delårsrapport som skall upprättas i enlighet med bestämmelserna i 9 kap. 1 § lagen (1997:614) om kommunal redovisning skall behandlas av fullmäktige. Lag (2004:775).

Införd 2004-11-09 gm [SFS 2004:775](#) Pdf, ikraft 2004-12-01, överg.best.

Särskilt om kommunalförbund

21 § Föreskrifterna i 6 och 8 §§ gäller inte kommunalförbund.

Förbundsmedlemmarna får meddela föreskrifter i förbundsordningen om de frågor som avses i 20 §. Lag (1997:826).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:826](#)

22 § I kommunalförbund med förbundsdirektion skall det sammanträde vid vilket budgeten fastställs vara offentligt. En kungörelse om sammanträdet skall utfärdas i enlighet med vad som anges i förbundsordningen. Lag (1997:826).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:826](#)

23 § Om ett kommunalförbund saknar tillgångar för att betala en skuld, är förbundsmedlemmarna skyldiga att fylla bristen. Varje medlem skall skjuta till så stor del av bristen som svarar mot medlemmens andel i skulden efter de grunder som anges i förbundsordningen. Lag (1997:826).

Ändrad gm [SFS 1997:826](#)

Upphävd gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

9 kap. Revision

Val av revisorer

1 § Under de år då val av fullmäktige har förrättats i hela landet skall nyvalda fullmäktige välja revisorer för granskning av verksamheten under de fyra följande åren. Lag (2006:369).

Rubrik 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) , ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1994:998](#), ikraft 1995-01-01, överg.best.

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) , ikraft 2006-07-01, överg.best.

2 § Vid en samlad revision av hela verksamheten skall minst fem revisorer väljas.

Vid en särskild revision för granskning av en viss eller vissa nämnders verksamhet skall minst fem revisorer väljas för varje nämnd eller grupp av nämnder.

En gemensam nämnd skall granskas av revisorerna i var och en av de samverkande kommunerna eller landstingen. Lag (2006:369).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) , ikraft 2006-07-01, överg.best.

3 § Om en revisor som inte har utsetts vid ett proportionellt val avgår under mandattiden, får fullmäktige förrätta fyllnadsval för återstoden av denna tid.

Jäv

4 § I fråga om jäv för en revisor skall bestämmelserna i 6 kap. 25 § om jäv tillämpas.

En revisor som är jävig i ett ärende får inte delta eller närvara vid behandlingen av ärendet. Denne får dock vidta åtgärder som någon annan inte kan vidta utan olägligt uppskov.

Den som känner till en omständighet som kan antas utgöra jäv mot honom, skall självmant ge det till känna. Lag (2006:369).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) , ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) , ikraft 2006-07-01, överg.best.

5 § Har det uppkommit en fråga om jäv mot någon av revisorerna skall de samfällt besluta i jävsfrågan. Den som jävet gäller får delta i prövningen av jävsfrågan endast om revisorerna inte är beslutföra utan honom och någon annan inte kan tillkallas utan olägligt uppskov.

Ett beslut om jäv får överklagas endast i samband med överklagandet av det beslut varigenom ärendet avgörs. Lag (1999:621).

Införd 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

6 § Från jäv skall bortses när frågan om partiskhet uppenbarligen saknar betydelse. Lag (1999:621).

Införd 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Rubrik 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Revisorernas ställning

7 § Varje revisor fullgör sitt uppdrag självständigt. Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Sakkunnigt biträde

8 § Revisorerna skall i sin granskning biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisions sed.

Lekmannarevisorer som utses med stöd av [3 kap. 17](#) eller [18 §](#) skall i sin granskning biträdas av sakkunniga som de själva väljer och anlitar i den omfattning som behövs för att fullgöra uppdraget enligt god sed vid detta slag av granskning.

De sakkunniga skall ha den insikt och erfarenhet av kommunal verksamhet som fordras för att kunna fullgöra uppdraget. Lag (2006:369).

Rubrik 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Revisorernas uppgifter

9 § Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisions sed all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. De granskar på samma sätt, genom de revisorer eller lekmannarevisorer som utsetts i juridiska personer enligt [3 kap. 16 a–18 b §§](#), även verksamheten i de juridiska personerna.

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Om revisorerna i sin granskning finner att det föreligger misstanke om att brott av förmögenhetsrättslig karaktär förövats eller om att allmän förvaltningsdomstols avgörande åsidosatts, ska de anmäla förhållandet till berörd nämnd. Om nämnden efter en sådan anmälan inte vidtar åtgärder utan oskäligt dröjsmål, är revisorerna skyldiga att rapportera det till fullmäktige. Revisorerna får dock underlåta att anmäla misstanke om brott till fullmäktige om nämnden funnit att det inte föreligger en sådan misstanke. Lag (2014:573).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

9 a § Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt [8 kap. 20 a §](#) skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet. Lag (2004:775).

Införd 2004-11-09 gm [SFS 2004:775](#) pdf, ikraft 2004-12-01, överg.best.

10 § Revisorernas granskning omfattar inte ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild i andra fall än

1. när handläggningen av sådana ärenden har vållat kommunen eller landstinget ekonomisk förlust,
2. när granskningen gäller hur nämnderna verkställer egna gynnande beslut enligt lagen ([1993:387](#)) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen ([2001:453](#)),
3. när granskningen gäller hur nämnderna verkställer avgöranden av allmänna förvaltningsdomstolar, eller
4. när granskningen sker från allmänna synpunkter. Lag (2008:78).

Rubrik 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad 2002-06-11 gm [SFS 2002:438](#) pdf, ikraft 2002-07-01

Ändrad 2006-06-14 gm [SFS 2006:494](#) pdf, ikraft 2006-07-01

Ändrad 2008-03-11 gm [SFS 2008:78](#) pdf, ikraft 2008-07-01

11 § Vad som sägs om nämnder i **9 §** gäller också fullmäktigeberedningar. Lag (1999:621).

Revisorernas rätt till upplysningar m.m.

12 § Nämnderna och de enskilda ledamöterna och ersättarna i dessa samt de anställda är skyldiga att lämna revisorerna de upplysningar som behövs för revisionsarbetet.

De skall också ge revisorerna tillfälle att när som helst inventera de tillgångar som nämnderna har hand om och ta del av de räkenskaper och andra handlingar som berör nämndernas verksamhet. Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Rubrik 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

13 § Vad som sägs om nämnder i **12 §** gäller också fullmäktigeberedningar. Lag (1999:621).

Revisorernas förvaltning

14 § Revisorerna svarar själva för den förvaltning som har samband med revisionsuppdraget, om inte fullmäktige bestämmer något annat. Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Rubrik 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

15 § De beslut som revisorerna fattar om sin förvaltning och om jäv skall tas upp i protokoll.

Föreskrifterna i **6 kap. 30 §** om justering av protokoll och tillkännagivande om justeringen skall tillämpas också på revisorernas protokoll. Lag (1999:621).

Revisionsberättelse

16 § Revisorerna ska varje år till fullmäktige avge en berättelse med redogörelse för resultatet av den revision som avser verksamheten under det föregående budgetåret.

De sakkunnigas rapporter ska fogas till revisionsberättelsen.

Granskningsrapport enligt **10 kap. 5 §** aktiebolagslagen (2005:551) som har lämnats för ett aktiebolag som avses i **3 kap. 16 a §** ska också fogas till revisionsberättelsen.

Revisionsberättelsen för sådana kommunalförbund som kommunen eller landstinget ingår i ska också fogas till revisorernas berättelse utom i det fall som avses i **9 kap. 20 §**. Vidare ska revisionsberättelsen för aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk förening och stiftelse till vilken kommunen eller landstinget lämnat över vården av en kommunal angelägenhet enligt **3 kap. 16 a–18 b §§** fogas till revisionsberättelsen. Lag (2014:573).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Rubrik 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2005-12-09 gm [SFS 2005:911](#) pdf, ikraft 2006-01-01

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) pdf, ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) pdf, ikraft 2015-01-01, överg.best.

Upphävd 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

17 § Om anmärkning framställs, skall anledningen till denna anges i revisionsberättelsen.

Anmärkningar får riktas mot

1. nämnder och fullmäktigeberedningar, samt
2. de enskilda förtroendevalda i sådana organ.

Berättelsen skall innehålla också ett särskilt uttalande huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller ej. Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) pdf, ikraft 2000-01-01, överg.best.

Revisionsreglemente

18 § Fullmäktige får meddela närmare föreskrifter om revisionen.

Särskilt om kommunalförbund

19 § För kommunalförbund gäller inte **1** och **2 §§**.

I kommunalförbund med förbundsfullmäktige väljs revisorer av förbundsfullmäktige. I kommunalförbund med direktion väljs revisorer i enlighet med vad som anges i förbundsordningen. Lag (2006:369).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

Rubrik gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) , ikraft 2006-07-01, överg.best.

20 § I kommunalförbund med förbundsdirektion skall revisorerna avge en revisionsberättelse till var och en av förbundsmedlemmarnas fullmäktige. Vad som sägs om fullmäktige i [5 kap. 20 b](#), [25 a](#), [25 b](#) och [31 §§](#) skall beträffande sådana förbund gälla förbundsmedlemmarnas fullmäktige. Lag (1999:621).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

21 § Om en förbundsdirektion tillsatt en eller flera nämnder, skall revisorerna avge en särskild revisionsberättelse som avser nämndernas verksamhet till förbundsdirektionen.

Direktionen prövar frågan om ansvarsfrihet skall beviljas eller inte för de nämnder som den tillsätter. Lag (1997:550).

Införd gm [SFS 1997:550](#)

22 § Revisorer i ett kommunalförbund är skyldiga att på begäran lämna upplysningar till de förtroendevalda revisorerna i varje kommun eller landsting som är medlem i kommunalförbundet. Skyldigheten gäller upplysningar om

1. kommunalförbundets angelägenheter, samt
2. sådana juridiska personer som omfattas av [2 kap. 3 §](#) offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och till vilka kommunalförbundet enligt [3 kap. 16 a–18 b §§](#) lämnat över vården av en kommunal angelägenhet. Lag (2014:573).

Införd 2006-05-31 gm [SFS 2006:369](#) , ikraft 2006-07-01, överg.best.

Ändrad 2009-06-02 gm [SFS 2009:447](#) , ikraft 2009-06-30

Ändrad 2014-06-25 gm [SFS 2014:573](#) , ikraft 2015-01-01, överg.best.

10 kap. Laglighetsprövning

Tillämpningsområde

1 § Varje medlem av en kommun eller ett landsting har rätt att få lagligheten av kommunens eller landstingets beslut prövad genom att överklaga dem hos förvaltningsrätten.

Lagligheten av en gemensam nämnds beslut får överklagas på samma sätt av varje medlem av de samverkande kommunerna och landstingen.

Lagligheten av ett kommunalförbunds beslut får överklagas på samma sätt av varje medlem av de kommuner eller landsting som ingår i kommunalförbundet samt av förbundsmedlemmarna. Lag (2009:808).

Ändrad gm [SFS 1995:84](#), ikraft 1995-04-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2009-07-07 gm [SFS 2009:808](#) , ikraft 2010-02-15

HFD 2012 ref. 70 En kommuns insatser och kostnader för att ställa i ordning och underhålla skidspår har ansetts vara...

2 § Följande beslut får överklagas:

1. beslut av fullmäktige eller den beslutande församlingen i ett kommunalförbund,
2. beslut av en nämnd eller ett partssammansatt organ, om beslutet inte är av rent förberedande eller rent verkställande art,
3. beslut av förbundsstyrelsen eller en annan nämnd eller ett partssammansatt organ i ett kommunalförbund, om beslutet inte är av rent förberedande eller rent verkställande art, samt
4. sådana beslut av revisorerna som avses i [9 kap. 15 §](#). Lag (1999:621).

Ändrad 1999-06-30 gm [SFS 1999:621](#) , ikraft 2000-01-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

RÅ 2003 ref. 14 En s.k. arvodesberedning, som anförtrotts att självständigt avgöra vissa ärenden, har i denna...

RÅ 2006 ref. 78 Skolstyrelsen i en kommun har till rektor överlämnat en förälders begäran om beslut i fråga om...

[RÅ 2006 ref. 81](#) Fråga om anslag till ett permanent internationellt vatteninstitut är en kommunal angelägenhet.

[HFD 2011 ref. 7](#) Beslut om anvisning av plats i förskoleklass har ansetts överklagbart enligt kommunallagen.

3 § Föreskrifterna i detta kapitel gäller inte om det i lag eller annan författning finns särskilda föreskrifter om överklagande.

[HFD 2012 ref. 70](#) En kommuns insatser och kostnader för att ställa i ordning och underhålla skidspår har ansetts vara...

Hur besluten överklagas

4 § Ett beslut överklagas skriftligt.

I sina klagomål skall klaganden ange vilket beslut som överklagas och de omständigheter som han stöder sitt överklagande på.

5 § Överklagandet skall ges in till förvaltningsrätten. Lag (2009:808).

Ändrad gm [SFS 1995:84](#), ikraft 1995-04-01, överg.best.

Ändrad 2009-07-07 gm [SFS 2009:808](#) , ikraft 2010-02-15

Klagotid

6 § Överklagandet skall ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då det tillkännagavs på kommunens, landstingets eller kommunalförbundets anslagstavla att protokollet över beslutet justerats. Tidsfristen för överklagande av en gemensam nämnds beslut räknas från det att tillkännagivandet, att protokoll över beslutet justerats, har anslagits på anslagstavlor i samtliga samverkande kommuner och landsting.

Anslaget om protokolljusteringen måste vara uppsatt på anslagstavlan under hela klagotiden för att tiden skall löpa ut. Lag (2009:808).

Ändrad gm [SFS 1995:84](#), ikraft 1995-04-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2009-07-07 gm [SFS 2009:808](#) , ikraft 2010-02-15

7 § Om överklagandet före klagotidens utgång har kommit in till kommunen, landstinget eller kommunalförbundet i stället för till förvaltningsrätten, skall överklagandet ändå prövas. Detsamma gäller när överklagandet av en gemensam nämnds beslut kommit in till någon av de samverkande kommunerna eller landstingen. Lag (2009:808).

Ändrad gm [SFS 1995:84](#), ikraft 1995-04-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2009-07-07 gm [SFS 2009:808](#) , ikraft 2010-02-15

Grunder för laglighetsprövningen

8 § Ett överklagat beslut ska upphävas, om

1. det inte har tillkommit i laga ordning,
2. beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen eller landstinget,
3. det organ som har fattat beslutet har överskridit sina befogenheter, eller
4. beslutet strider mot lag eller annan författning.

[Första stycket 3 och 4](#) gäller inte beslut enligt [8 kap. 3 d § tredje stycket](#), [4 § tredje](#) och [fjärde styckena](#) samt [5 a](#) och [5 b §§](#).

Något annat beslut får inte sättas i det överklagade beslutets ställe. Lag (2012:800).

Ändrad gm [SFS 1997:615](#), ikraft 1998-01-01, överg.best.

Ändrad 2004-11-09 gm [SFS 2004:775](#) , ikraft 2004-12-01, överg.best.

Ändrad 2012-12-07 gm [SFS 2012:800](#) , ikraft 2013-01-01, överg.best.

[NJA 2008 s. 990](#) Förvaltningsdomstol har med stöd av 2 kap. 3 § skollagen (1985:1100) upphävt en kommuns beslut att...

[RÅ 2002 ref. 12](#) Den kommunala kompetensen har ansetts omfatta namnsättning av enskild väg.

[RÅ 2002 ref. 91](#) Rätten till kostnadsfri skolskjuts för grundskoleelev, som enligt ett fast system växelvis bor hos...

[RÅ 2006 ref. 81](#) Fråga om anslag till ett permanent internationellt vatteninstitut är en kommunal angelägenhet.

[RÅ 2009 ref. 23](#) Fråga om ett beslut att inte stå för kostnaden för en elevs gymnasieutbildning i en annan kommun

är...

[RÅ 2010 ref. 26](#) Skyldigheten för en hemkommun att ansvara för en gymnasieelevs dagliga resor mellan bostaden och...

[RÅ 2010 ref. 100](#) Ett kommunalt beslut om aveckling av viss hemtjänstverksamhet och försäljning av inventarier...

[RÅ 2010 ref. 119](#) Fråga om ett kommunalt beslut om försäljning av fastighet har inneburit att ett individuellt...

9 § Om ett fel har saknat betydelse för ärendets utgång, behöver beslutet inte upphävas. Detsamma gäller om beslutet har kommit att förlora sin betydelse till följd av senare inträffade förhållanden.

10 § Vid prövningen av överklagandet får inte beaktas andra omständigheter än sådana som klaganden har hänvisat till före klagotidens utgång.

Processuella frågor

11 § Vid tillämpningen av förvaltningsprocesslagen (1971:291) skall kommunen, landstinget, gemensam nämnd eller kommunalförbundet anses som part. Lag (1997:550).

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

12 § Ett föreläggande enligt **5 §** förvaltningsprocesslagen (1971:291) får inte gälla sådana brister i skrivelsen med överklagandet som består i att denna inte anger den eller de omständigheter på vilka klaganden stöder sitt överklagande.

Föreskriften i **29 §** förvaltningsprocesslagen om rätt att utan yrkande besluta till det bättre för enskild skall inte tillämpas.

13 § Föreskrifter om hur förvaltningsrättens beslut överklagas finns i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Lag (2009:808).

Ändrad gm [SFS 1995:84](#), ikraft 1995-04-01, överg.best.

Ändrad 2009-07-07 gm [SFS 2009:808](#) , ikraft 2010-02-15

14 § Om förvaltningsrättens eller kammarrättens beslut har gått klaganden emot, får bara klaganden själv överklaga beslutet.

Om förvaltningsrätten eller kammarrätten har upphävt ett beslut eller förbjudit att det verkställs, får domstolens beslut överklagas av kommunen eller landstinget och av deras medlemmar samt, i fråga om beslut av en gemensam nämnd, av nämnden och medlemmarna i de samverkande kommunerna och landstingen.

Om förvaltningsrätten eller kammarrätten har upphävt ett beslut av ett kommunalförbund eller förbjudit att det verkställs, får domstolens beslut överklagas av förbundet, av varje kommun och landsting som är medlem i förbundet och av deras medlemmar. Lag (2009:808).

Ändrad gm [SFS 1995:84](#), ikraft 1995-04-01, överg.best.

Ändrad gm [SFS 1997:550](#)

Ändrad 2009-07-07 gm [SFS 2009:808](#) , ikraft 2010-02-15

[RÅ 2009 ref. 23](#) Fråga om ett beslut att inte stå för kostnaden för en elevs gymnasieutbildning i en annan kommun är...

Förutsättningar för verkställighet

14 a § Ett beslut som kan överklagas enligt bestämmelserna i detta kapitel får verkställas innan det har vunnit laga kraft om inte särskilda skäl talar emot det. Lag (2002:438).

Införd 2002-06-11 gm [SFS 2002:438](#) , ikraft 2002-07-01

Rubrik 2002-06-11 gm [SFS 2002:438](#) , ikraft 2002-07-01

Rättelse av verkställighet

15 § Om ett beslut har upphävts genom ett avgörande som har vunnit laga kraft och om beslutet redan har verkställts, skall det organ som har fattat beslutet se till att verkställigheten rättas i den utsträckning som det är möjligt. Ett beslut om rättelse skall meddelas utan oskäligt dröjsmål. Lag (2002:438).

Ändrad 2002-06-11 gm [SFS 2002:438](#) , ikraft 2002-07-01

[MÖD 2005:36](#) Hävande av dispens från den kommunala sophämtningen-----Två fastighetsägare hade 1999

beviljats en...

[RÅ 2001 ref. 18](#) Social distriktsnämnds beslut att avbryta en upphandling av driften av gruppbestäder och att i...

Övergångsregler

Övergångsbestämmelser

1991:900

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.
2. Genom den nya lagen upphävs
 - lagen ([1969:596](#)) om kommunalt partistöd,
 - kommunallagen ([1977:179](#)),
 - lagen ([1977:180](#)) om införande av kommunallagen ([1977:179](#)),
 - lagen ([1979:408](#)) om vissa lokala organ i kommunerna,
 - lagen ([1983:565](#)) om politiska sekreterare i kommuner och landstingskommuner, och
 - lagen ([1985:127](#)) om särskilda organ i landstingskommunerna.
3. Om det i en lag eller någon annan författning hänvisas till föreskrifter som har ersatts genom föreskrifter i denna lag, skall i stället de nya föreskrifterna tillämpas.
4. Rikets indelning i landsting ändras inte genom den nya lagen.
5. Föreskrifterna i [3 kap. 17](#) och [18 §§](#) skall från och med den 1 januari 1993 tillämpas också på sådana företag till vilka en kommun eller ett landsting har överlämnat en angelägenhet före denna lags ikraftträdande.
6. Vid prövningen av kommunalbesvär över beslut som har meddelats före utgången av år 1991 skall äldre föreskrifter tillämpas.

1995:84

Denna lag träder i kraft den 1 april 1995. Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

1997:550

1. Denna lag träder i kraft, i fråga om bestämmelserna om gemensam nämnd den 1 augusti 1997, och i övrigt den 1 januari 1998, då kommunalförbundslagen ([1985:894](#)) skall upphöra att gälla.
3. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om sådant beställarförbund och kommunalförbund som bildats enligt lagen ([1994:566](#)) om lokal försöksverksamhet med finansiell samordning mellan socialförsäkring, hälso och sjukvård och socialtjänst.

1997:615

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.
3. De nya föreskrifterna i [8 kap. 4](#) och [5 §§](#) skall, trots vad som föreskrivs i övergångsbestämmelserna till lagen ([1997:550](#)) om ändring i kommunallagen ([1991:900](#)), tillämpas även i fråga om kommunalförbund som bildats före den 1 januari 1998.

2004:775

Denna lag träder i kraft den 1 december 2004 och tillämpas första gången avseende räkenskapsåret 2005. Äldre föreskrifter gäller för överklagande av beslut som har meddelats före den 1 december 2004.

2006:369

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007 i fråga om [3 kap. 17 §](#) och i övrigt den 1 juli 2006.
2. Bestämmelserna i [3 kap. 9 § första stycket](#), [17 § fjärde stycket](#) och [28 §](#), [4 kap. 1 §](#), [5 §](#), [6 § tredje och fjärde styckena](#), [17 § andra stycket](#), [17 a §](#) och [23 a § andra stycket](#), [5 kap. 20 a § första stycket](#), [23 § första stycket](#) och [46 §](#), [6 kap. 19 § första stycket](#) samt [9 kap. 1 §](#), [2 § första och andra styckena](#), [4 § första och andra styckena](#) och [19 § andra stycket](#) skall tillämpas i sin äldre lydelse för de revisorer och revisorsersättare som valts för granskning t.o.m. räkenskapsåret 2006.

2010:51

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.
2. Äldre bestämmelser gäller för de revisorer och revisorsersättare som valts för granskning till och med räkenskapsåret 2010.

2010:1414

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.
2. Äldre föreskrifter gäller för ärende om att hålla folkomröstning som har väckts före den 1 januari 2011.

2012:390

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.
2. För stiftelser som har bildats före ikraftträdandet gäller [3 kap. 17 §](#) i sin äldre lydelse.

2012:647

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013 och tillämpas på föreskrifter som beslutats efter ikraftträdandet.
2. Föreskrifter som beslutats före ikraftträdandet ska finnas tillgängliga på webbplatsen och vara upptagna i förteckningen senast den 31 december 2014.

2012:800

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.
2. De nya bestämmelserna i [8 kap. 3 d §](#) tillämpas dock från och med räkenskapsåret 2010, om fullmäktige under räkenskapsåret 2013 beslutar att till en resultatutjämningsreserv göra en reservering för tidigare räkenskapsår.

2013:1053

1. Denna lag träder i kraft den 1 februari 2014.
2. Äldre bestämmelser ska fortsätta att gälla för partistöd som avser tid före den 15 oktober 2014.

2014:573

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2015 i fråga om [6 kap. 8 a §](#) och i övrigt den 1 januari 2015.
2. Den nya föreskriften i [3 kap. 17 § 6](#) tillämpas inte för verksamhet enligt avtal som ingåtts före den 1 januari 2015. Detta gäller även om ett sådant avtal har förlängts för tid från och med den 1 januari 2015.
3. Den nya föreskriften i [3 kap. 18 b §](#) ska, såvitt den avser insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare inte tillämpas för de stiftelser som bildas före den 1 januari 2015.
4. För sådant avtal om överlämnande av vården av en kommunal angelägenhet som avses i [3 kap. 19 §](#) som ingåtts före den 1 januari 2015 gäller äldre bestämmelser. Detta gäller även om ett sådant avtal har förlängts för tid från och med den 1 januari 2015.
5. För verksamhet enligt sådant avtal som avses i [3 kap. 19 a §](#) som ingåtts före den 1 januari 2015 gäller äldre bestämmelser. Detta gäller även om ett sådant avtal har förlängts för tid från och med den 1 januari 2015.

Detta är ett utdrag ur databasen Rättsnätet. Mångfaldigande utan medgivande från Notisum AB är förbjudet enligt lag. Dokumentens officiella pappersutgåvor äger alltid företräde eftersom Rättsnätet baseras på material från offentliga databaser som kan innehålla felaktigheter.